

ΕΣΤΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΑΔΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ. _____

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΒΔΟΜΟΣ

1884

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ₪Ρ. 6 - ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ₪Ρ. 8

ενηλ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολιτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

ΑΘΗΝΗΣ

Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της 'Εστίας: 'Επι της Λεωφόρου Πανεπιστημίου, 38.

1884

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΖ'

Συνδρομή ἰτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἐκάστη βίτου καὶ ἔνε ἰταμίαι.— Γ' εἰρημὸν ἀπὸ 1 Ἰουλίου τῆς λαοφ. Παιδικῶν φρ. 20.

29 Ἀπριλίου 1884

Ο ΑΚΡΟΒΟΛΙΣΤΗΣ

Αἰτήρημα ἑαμοναοῦ ἀμίου

(Συνέχμα, 18. προηγ. φύλλον)

Β'

Ἡξεύρετε ὄλοι, ἢ σχεδὸν ὄλοι, τί πρᾶγμα εἶναι νικητερινή πορεία εἰς τόπον ἄγνωστον. Οὐτε εὐχάριστον εἶναι, οὔτε τερπνόν. Τὸ ἀπόσπασμα ἐκτυλίσσεται ὡς μαυρωπὴ ταινία ἐπὶ μαύρου ἰδάφους. Τὰ ὄρατα χρώματα τῶν σπολῶν σβύνονται, ὄλος δὲ ὁ χαρακτὴρ θόρυβος τοῦ πολέμου ἀντικαθίσταται ὑπὸ ψιθυρίζουσας σιγῆς, ἀναμίσσον τῆς ὁποίας διακρίνεται ἡ βηματισμὸς τῶν ἀνδρῶν καὶ ἡ ὑπόκωφος ἀντήχησις τοῦ ὀπλισμοῦ. Τὸ κατακύλισμα μιᾶς πέτρας ἢ τὸ σκόνταμμα ἐνός ποδός εἶναι τὰ μόνα ἐπεισόδια τῆς ὑδοιπορίας, οἱ δὲ πορευόμενοι ἠμοιάζουσι μᾶλλον πρὸς κλογήρους ἐν λιτανείᾳ παρὰ πρὸς ἥρωας ἐν ἐστρατείᾳ. Καὶ ἐὰν ἡ ἰδέα τοῦ θανάτου ἤθελεν ἠμφιλοχωρήσει εἰς τὴν κεφαλὴν τινος ἐκ τῶν ὀδεύοντων, τὴν ἀντιμετωπίζει τῶ ὄντι ὡς καλόγηρος. Ἀνέγνωσα, δὲν ἠξεύρω ποῦ, ὅτι ἐὰν αἱ μάχαι συνεκροτοῦντο τὰ μεσάνυκτα, σπανιώτεροι θὰ ἦσαν οἱ γενναῖοι. Βίβαιοι δὲ ἀληθεῖς, ὅχι διότι ἡ ματαιότης εἶναι τὸ ἐλαττήριον τῆς γενναϊότητος, ἀλλὰ διότι τότε μόνον ὁ ἄνθρωπος εἶναι πλήρης καὶ τέλειος, ὅταν εὐρίσκηται ἐν τῇ κατοχῇ ὄλων αἰντοῦ τῶν αἰσθησέων. Δὲν ἀρκεῖ μόνη ἡ ἠθικὴ δύναμις. Διὰ τὴν πορευθῆ τις ἀφόβως πρὸς τὸν κίνδυνον, χρειάζονται πολλὰ πράγματα: ὅταν δὲ εἶναι τις ἐν πλήρει ζωῇ, τότε μάλιστα εἶναι ἄριστος διατεθειμένος νὰ θυσιάσῃ τὴν ζωὴν του. Ἐν τῷ λαμπρῷ φωτὶ, λοιπόν, ἐν καιρῷ ἡμέρας, ἀτενίζομεν ἀφόβως πρὸς τὰ φονικώτατα τῶν ὄπλων.

Ἦτο δὲ τότε ἡ ἐνδεκάτη ὥρα τῆς νυκτός, ἡ σελήνη εἶχε δύσει, καθ' ἣν ὥραν κοιμῶνται αἱ ὄρνιθες, τὰ δὲ ἄστρα δὲν ἐχρησίμευον παρὰ διὰ τὴν καταστάσωσιν αἰσθητότερον τὸν βαθὺν ζόφον τῆς νυκτός. Μὲ κατέλαθον λοιπόν καὶ ἐμὲ αἱ σκοτεινὰ ἰδέαι τοῦ ἀκροβολιστοῦ. Εἰς τὰ ὄρη ἐμείνα τὰ ἄρατα, πρὸς τὰ ὁποῖα μᾶς ἐφέρον ἐγγύτερον ἕκαστον βῆμα, τὸ ὁποῖον ἐκἀμνομεν, ὑπῆρχον ὄπλα γέμματα, ἠδύνατο δὲ τις νὰ στοιχηματίσῃ ὅτι τὸ ἀπόσπασμά μας δὲν θὰ ἐπανήρχετο

ἐκεῖθεν πλήρες. Εἰς ποῖον θὰ ἐπιπτεν ὁ κακὸς κλήρος; Εἰς τὸν Λεσπόλδον; Εἰς ἐμὲ; Καὶ εἰς τοὺς δύο; Οἱ ἔχοντες πίστιν εἶναι εὐτυχέστεροι τῶν ἄλλων, νομίζουσιν ὅτι μὴ προσευχὴ δύναται νὰ ἀπομακρύνῃ ἀπ' αὐτῶν τὴν φονικὴν σφαιραν, ἀλλὰ τὸ γυμνάσιον μᾶς ἀφαιρεῖ ὀλίγον τὸ στοιχεῖον ἐκεῖνο τῆς παρηγορίας.

Δὲν ἤμπορῶ βεβαίως νὰ εἶπω ὅτι φόβος μὲ κατέλαθε, διότι ἡ συμπλοκὴ ἐκείνη ἐμαλλε νὰ εἶναι ἡ ἐνάτη, εἰς ἣν θὰ παρευρισκόμην, ἀλλ' ὅμως εἶχα ἀρχίσει νὰ συλλογίζωμαι χίλια παλαιὰ καὶ προσφιλῆ πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἤμην βέβαιος ἂν θὰ ἐπανέβλεπον πλέον. Ἐφανταζόμην τὴν γρη῏ν μου μὲ τὰ ἀσημένιά της ἰαλιά, μὲ τὴν κάλτσαν της εἰς τὰς χεῖρας, ἀκουμβισμένην εἰς τὸ παράθυρον τὸ σπιτάκι μου τὸ πατρικόν χρωματισμένον κόκκινον μὲ τὴν χρονολογίαν 1640 εἰς τὸ μέτωπον καὶ τὸ ξενοδοχεῖον τῶν Τριῶν Μάγων, ἀπέναντι, καὶ τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὴν ὄραϊαν αἰθουσαν τοῦ δημαρχείου καὶ τὰ πηγᾶδια τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος καὶ τὸν φαρμακοποιὸν τῆς πλατείας, ὁ ὁποῖος ἔχει τὴν κόρην τὴν τῶσον εὐμορφη καὶ τὰ ἐρμάρια τὰ τῶσον ὄρατα. Ἐπανείδον διὰ τῆς φαντασίας μας τὸ ἀμπέλι μας καὶ τὸν τραγητὸν τοῦ 58, εἰς τὸν ὁποῖον ἔλαθον καὶ ἐγὼ μέρος διὰ τελευταίαν φορὰν μὲ τὴν Γραϊτγεν, δηλαδὴ τὴν Μαργαρίταν Μῶξερ, τὴν ἐξαδέλφην μου. Καὶ τῶσα πολλὰ τίλος πάντων ἦσαν ὅσα ἐπανήρχοντο εἰς τὴν μνήμην μου, ὥστε ἠσθάνθην τὸν ἐαυτόν μου ὡς ἀπεκτηνωμένον καὶ τὴν καρδίαν μου ὡς ἀνακατωμένην. Ὅκ εἶδα δὲν ἠξεύρω τί, νὰ ἤκουα αἴφνης τὸν τουφεκισμὸν τῶν Ἀράβων τότε ἠξεύρει πλέον τις τί θὰ κάμῃ καὶ δὲν ἔχει καιρὸν διὰ σκέψεις καὶ διὰ στενοχωρίας.

Τὰ μεσάνυκτα ὁ στρατηγὸς ἐπρόσταξεν ἡμισείας ὄρας ἀνάπαυσιν... Ἀνεζήτησα τὸν Λεσπόλδον, τὸν εὔρον δὲ εἰς ὄχι μεγάλην ἀπόστασιν ἀπ' ἐμοῦ. Ὁ στρατιώτης του τῶ ἔχυνεν ὑδῶρ κατὰ κεφαλῆς.

«Γιὰ δὲς, τῶ λέγω, κάμνει τὴν τοαλέτταν του διὰ τὴν φανῆ ὄρατος ἐνώπιον τοῦ ἐχθροῦ!» Ἄλλ' ἐκεῖνος βωθωνίζων ὡς νησαρίον μὲ ἀπεκρίθη:

«Καθόλου! Δὲν κάμνω τοαλέτταν, ἀλλὰ θεραπεύομαι. Ἐκεῖνο τὸ διαβολόκρασόν σου μού

ἔφερε μίαν φοβερὴν ἡμικρανίαν νομίζω ὅτι μοῦ σπᾶνει τὴν κεφαλὴν, ἐπειδὴ δὲ μετ' ὀλίγον πρέπει νὰ ἔχωμεν ἀνοικτὸ τὸ μάτι »

Ἐκείνο τὸ καψοσυμπόσιον ἐγὼ τὸ εἶχα ὄχι μόνον χωνεύσει, ἀλλὰ καὶ λησμονήσει μοι ἐφαίνετο ὅτι εἶχον παρέλθει ἕκτοτε ἐξ ἡμῶν, μόνον δὲ τρεῖς ὥραι εἶχον περάσει. Καὶ ἠσθάνθην τύψεις συνειδήσεως, διότι ἐγαίνα ἀφορμὴ νὰ πάθῃ ὁ ἀθῶς ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος δὲν ἦτο ὡς πρὸς τὸ πίνειν τῆς αὐτῆς δυνάμεως μὲ ἡμᾶς τοὺς ἄλλους. Ἄν εἰς τὴν συμπλοκὴν ἤθελε πάθει τίποτε ἐξ αἰτίας μου! Ἀλλὰ φαίνεται ὅτι τὸ νύμφιον ἐκεῖνο τὸν ἀφέλησε.

Περὶ τὰς δύο εὐρισκόμεθα εἰς τὰς κλιτύας τοῦ Αἰρασίου. Ἀπέναντί μας ἐξεστίνετο φάραγξ ὠχυρωμένη ἀπὸ πέντε ἢ ἕξι ὄγκους βωμαικῶν κτισμάτων. Ὁ στρατηγός, ὅστις, ὅπως τῶσοι ἄλλοι, κάμνει τὸν ἀρχαιολόγον, εἶχε καὶ ἄλλοτε ἐπισκεφθῆ τὰ ἐρείπια ἐκεῖνα, ἀλλὰ δὲν ἤξευρεν ἕαν ἀπὸ τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους διεκρίνοντο τὰ χωρία τῶν Βένι-Γάλα. Καταλαμβάνετε; Ἐὶ τὸ ζήτημα ἦτο νὰ μάθωμεν ὅσον τάχιστα ἂν μᾶς περιέμενεν ὁ ἐχθρός, ἂν εἶχε ἄρα τὰ μέτρα του, ἂν ὑπῆρχον πυρὰ ἀνημμένα. Ἄραψ τις δὴγός δεικνύων μὲ τὸν δάκτυλον κορυφὴν ἐντελῶς πρὸς ἡμᾶς ἀόρατον, μᾶς ἔλεγεν ὅτι ἐκεῖ εἶναι τὰ χωρία καὶ ὅτι οἱ ἄνθρωποι κοιμῶνται, εἰς δὲ σπαχῆς τῶν Βένι-Γακούβ. ἔκαμνε τοὺς μεγαλητέρους ὄρκους ὅτι τὰ χωρία ἔκειντο ὀπισθεν τῶν δύο λόφων καὶ ὅτι μόλις μετὰ μίᾳ ὥρας δρόμον θὰ ἠδυνάμεθα νὰ διακρίνωμεν ἂν ἦσαν τὰ πυρὰ ἀνημμένα ἢ ὄχι.

Πρὸς περισσώτερον ἀσφάλειαν, ὁ στρατηγός ἐπρόσταξε καὶ πάλιν ἀναπαυσιν. Πού αἱ ὁδοί πορταί τῆς Εὐρώπης διὰ σιδηροδρόμου! Ἐδῶ αἱ βραδύτητες εἶναι ἀναπόφευκτοι ὅθεν ἐπιτρέψατε αὐτὰς καὶ εἰς τὴν διήγησίν μου. Καὶ πάλιν ἐπ' ὤμου τὰ ὄπλα καὶ εἰς τὰς δύο καὶ ἡμίσειαν ἔμπρός! Ἐβάδιζον πρὸς τὸ ἄγνωστον.

Εἰς τὸ βάθος τῆς χαράδρας ῥέει βρηντικὸς χειμάρρος ἀκολουθοῦμεν αὐτόν, δηλαδὴ ἀναβαίνοντες βραδείως ἀτραπὸν, ἣν εἶχον χαραξίει αἱ ἡμίονοι τῶν Ἀράβων. Καθ' ἐκάστην στιγμὴν ἀναγκάζομεθα νὰ μεταπηδῶμεν ἀπὸ τῆς μίᾳς ὄχθης εἰς τὴν ἄλλην ἢ ὁδὸς ἀποτελεῖ συγγὰς διασταυρώσεις. Βρέχονται οἱ πόδες μου, ὀλισθαίνοντες, πάλιν ἐγειρόμεθα, ἀλλ' οὐδεὶς στάματά. Ἡ μᾶστιξ ἐλαίνει τὰ ὑποζύγια, τὸ καθῆκον τοὺς ἀνδρας καὶ προχωροῦμεν μὲ κλειστὸν τὸ στόμα ἐπὶ ὤραν δλόκληρον. Πᾶψ! ἀστραπὴ φεγγοβλοῖ πρὸς τὰ δεξιὰ, ἀκούεται ἦχος καὶ ἀποκρίνεται πρὸς αὐτόν κραυγὴ φοβερά. Εἶναι ὁ ἀκροβολιστῆς τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς, ὁ ὁποῖος πρὸ ὀλίγου ἔλουε τὸν Λεοπόλδον. Ὁ ὑψηλὸς αἰθίοψ τραυματισθεὶς δεινῶς κατὰ τὸν ὤμον, ὠρύεται καὶ νομίζει ὅτι χίλιοι θῶες ὠρύονται. Ὁ στρατηγός σπεύδει πρὸς

τὸν τραυματίαν, ἐγὼ δὲ ἀκολουθῶ τὸν στρατηγόν, ἐν ᾧ εἶκοσιν ἄνδρες μὲ τὴν λόγχην προεταμμένην ἐρευνοῦσιν εἰς τὰ πέριξ χαμῶκλαδα. Τίποτε ὅμως! οὐδὲ εἰς Ἄραψ ἀνεκαλύφθη, ὅπως συνήθως συμβαίνει. Ἀντὶ τούτου ὅμως διακρίνει ἀφῆνης εἰς ἕκ τῶν στρατιωτῶν καὶ μᾶς δεικνύει εἰς τὸν ὄριζοντα τρία χωρία φωταγωγημένα ὡς διὰ χορὸν. Ὁ ἐχθρός εἶχε λάβει τὰ μέτρα του, ἡμεῖς ἤμεθα ἠπατημένοι.

« Ἄλτ! φωνάζει ὁ στρατηγός. Παιδιά μου, δὲν εἶναι πλέον ἀνάγκη νὰ κρυπτούμεθα, ὁ ἐχθρός μᾶς περιμένει ἄς φροντίσωμεν νὰ φθάσωμεν ἐκεῖ ὅλοι καὶ εἰς ὅσον τὸ δυνατόν καλλίτερον κατάστασιν. » Ἐνθὺς δὲ διατάσσει νὰ περικυκλώσωμεν τοὺς βράχους, ὅπου ἤμεθα, ἀραιώνει ἕνα λόχον ἀκροβολιστῶν ἀνὰ τρεῖς, ἵνα μὴ καταληφθῶμεν ἀφῆνης, καὶ λέγει εἰς τὸ λοιπὸν τοῦ στρατεύματος: « Ἀναπαυθήτε, ζεσταθήτε, κάμνετε καφέν, καπνίσατε, κοιμηθήτε ἂν θέλετε, ἀλλ' ὅλοι νὰ εἶναι ἔτοιμοι εἰς τὰς ἐπτά τὸ πρωῒ! » Γενναῖος ἄνθρωπος ὁ στρατηγός καὶ ἀτρόμητος: εἰς τὸ πῦρ! Εἰς τοὺς προβεβασμούς τοῦ β5 παρηγωνίσθη χάριν ἄλλων νεωτέρων, ἀλλ' ὄχι τὸσον ἱκανῶν.

Ἐτελείωσα τὴν ἐπιθεώρησιν, διὰ νὰ ἴδω ἂν ἐξετελέσθησαν ἀκριβῶς αἱ διαταγαί, ἔδωκα λόγον εἰς τὸν γηραιὸν ἀρχηγόν, ἐβούθησα τὸ ἡμισυ ἐνὸς παξμαδίου εἰς τὸν καφέν μου, εἶχε δὲ τότε παρέλθει ἡ ἕκτη ὥρα, ἔφεγγε πλέον. Ἐπανεῖδον τὸν τραυματίαν, ὅστις ἐγογγυζεν ἀκόμη ἂν καὶ ὁ ἰατρός Μαρκοῦ τὸν εἶχε περιποιηθῆ εἰς τὴν ἐντέλειαν. Τὸν ἐτοποθέτησα ἐπὶ ἐνὸς φορείου καὶ τὸν ἔστειλα ὀπίσω εἰς τὴν Βίσκραν, συνοδευόμενον ἀπὸ τρεῖς πυρίσσοντας καὶ ἕνα ἡμίονον, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀφήσει ἐν μέρει τὸ ταμάρι τοῦ εἰς τὴν χαράδραν. Καλὸν ταξεῖδι!

Μόλις ἐτελείωσα καὶ αὐτὴν τὴν ἐργασίαν βλέπω τὸν Λεοπόλδον σπεύδοντα δραματικῶς πρὸς ἐμὲ! Ἦθελε νὰ ἀποχαιρετήσῃ τὸν Βέλ-Χατζῆν του καὶ νὰ τῷ δώσῃ καὶ ὀλίγα χρήματα. Ὁ νεανίας μοι ἐφάνη ὅτι εἶχεν ἐντελῶς ἀναλάβει. Ὁ ὕπνος ἄρα ἦ ὁ καφῆς τὸν εἶχε κάμει καλῶς! Ποτέ μου δὲν εἶχον ἴδῃ στρατιωτὴν θαυμασιώτερον καὶ μᾶλλον ἔτοιμον νὰ ριφθῆ εἰς τὸν κίνδυνον. Ἐβάδιζεν εὐσταλῶς, ἔλαμπον οἱ ὀφθαλμοὶ του καὶ οἱ ῥόθωνές του ἐπαλλον.

« Λοιπὸν, τῷ λέγω, καὶ ἡ ἡμικρανία;

— Πάγει εἰς τὸν διάβολον! Ἐπὶ ζωῆς μου δὲν ἠσθάνθην τὸν ἑαυτὸν μου τὸσον καλῶς.

— Μοῦ ἐνθυμίζεις, φίλτατε, ἕνα παλαιὸν στρατιωτὴν, ὁ ὁποῖος ἐθεράπευεν ὅλας τὰς ἀσθενείας μὲ τί νομίζεις;

— Μὲ τὴν πυρίτιδα.

— Τὸ ἐμάντευσε!

— Εἶναι ἡ καλλίτερη θεραπεία καὶ θὰ τὴν συμβουλεύσω εἰς ὅλας τὰς ἀσθενείας καρδίας. Ἡ ποίησις

δὲν θεραπεύει σὲ δεσμεύει πρὸς τὰ δεινὰ σου, εἶναι συνθηκολόγησις μὲ τὸν πόνον, εἶναι κλίση ῥόδων, ἐπὶ τῆς ὁποίας κατακλίνεται ὁ πάσχων καὶ λέγει πρὸς τοὺς ἄλλους. Πονέσατέ με! Ἡ προσευχὴ λέγουσιν ὅτι ἔχει ἀλάνθαστον ἀποτέλεσμα, ἀλλὰ διὰ νὰ προσευχῆθῆ τις πρέπει νὰ πιστεύῃ καὶ ἡ πίστις του νὰ εἶναι πλήρης καὶ τελεία, ὄχι ἀτελής καὶ ἀμφίβολος ὅπως ἡ πίστις τῆς ἡμετέρας γενεᾶς τῆς δισταζούσης καὶ τεταραγμένης. Ἐγὼ, ὄχι, δὲν ἔχω τὴν πίστιν ἱκανῶς ἰσχυρὰν διὰ νὰ εὖρω παρηγορίαν εἰς τὸν Θεόν. Πρὸς τούτο ἔπρεπε πρῶτον νὰ κατασιγᾶσω τὰς φωνὰς τῆς διανοίας μου, νὰ νεκρώσω τὸ καλλίστον μέρος τῆς υπάρξεώς μου, νὰ θυσιάσω τὸ ἐν μου ἡμισυ, τὸ ὁποῖον σκέπτεται, εἰς τὸ ἄλλο ἡμισυ, τὸ ὁποῖον κλαίει. Ζήτω λοιπὸν, φίλε μου, ὁ πόλεμος καὶ αἱ ἀνδρικοί καὶ τοῦ παρηγορίας! Ἡ πνοή του ἡ δυνατὴ πνεύει εἰς τὸν βίον μας, ὅπως ἡ τοῦ βορρᾶ εἰς τὸν οὐρανόν! εἶναι καθαρά καὶ σαφῶναι οἰονδήποτε σύννεφον!»

Οἱ λόγοι οὗτοι ἦσαν μὲν ἴσως ὀλίγον ὑπερβολικοί, ἀλλὰ πᾶς τις θὰ τοὺς ἤκουε μετὰ χαρᾶς τὴν ὥραν ἐκείνην. Ἐπὶ δὲ ὡς πωλάριον ὁ Λεοπόλδος ἀπὸ τῆς μίᾳς ιδέας εἰς τὴν ἄλλην.

« Ἐξέυρεις, μοι λέγει, ὅτι ἂν δὲν ὑπῆρχεν ὁ πόλεμος, θὰ ἦτο βλακῶδες τὸ ἐπάγγελμά μας;

— Βεβαίωτατα, τῷ ἀπεκρίθην, ἀλλὰ λησμονεῖς ὅτι ἂν δὲν ὑπῆρχεν ὁ πόλεμος δὲν θὰ ὑπῆρχε καὶ στρατιωτικὸν ἐπάγγελμα.

Ἐνόησεν ὅτι εἶχεν εἶπει μίαν ἀνοησίαν, ἀλλὰ δὲν ἦτον ἄνθρωπος νὰ τὸ ἠμολογήσῃ.

« Καὶ πῶς, ἐξηκολούθησε, δὲν αἰσθάνεσαι λοιπὸν ὅτι θὰ ἤμεθα οἱ ἀθλιέστατοι καὶ οἱ μᾶλλον γελοῖοι τῶν ἀνθρώπων ἂν ἔλειπεν ἡ θεία αὐτῆ στιγμὴ; Νὰ περιδιαβάσωμεν ἄεργοι ἐν τῷ μέσῳ λαῶν ἐργαζομένων, νὰ φορῶμεν τὰ ὄπλα, τὰ ὄργανα, δηλαδὴ τῆς καταστροφῆς ἐντὸς κοινοῦ, ὅπου πᾶς τις προσπαθεῖ νὰ παραγάγῃ τι! Νὰ ἀκούωμεν λεγόμενον κατ' ἔτος, κατὰ πᾶσαν ἐν τῇ βουλῇ συζήτησιν τοῦ προϋπολογισμοῦ ὅτι ἔμεθα ἀντικείμενον πολυτελείας καὶ ὅτι θὰ ἦτο σωτήριον πρᾶγμα ἂν ἐκόπτοντο ἑκατομμύρια τινα ἀπὸ τὸν ἄρτον μας! Νὰ πεθαρχῶμεν ὡς ἄψυχα ὄντα εἰς τοὺς ἀνωτέρους μας, ἐν ᾧ καὶ ὁ ἴσχατος ἐθνοφύλαξ νομίζει ὅτι ἔχει ἱκανὸν πνεῦμα διὰ νὰ σκέπτηται ὅπως αὐτὸς θέλει! Τὴν τελευταίαν φοράν, καθ' ἣν συνεγεματίσθαι μετὰ τοῦ δυστυχούς πατρός μου, ἠθέλησεν ἐκεῖνος νὰ μᾶς περιπαίξῃ ὀλίγον, λέγων ὅτι ὁ στρατιωτικὸς βίος συνομίζεται εἰς δύο λέξεις: νὰ βουρτσίζεται κανεῖς καὶ νὰ περιμένῃ: νὰ περιμένῃ τὰ γαλόνια καὶ τὰς ἐπωμίδας, νὰ περιμένῃ τὸ παράσημον, τὴν ἀρχαιότητα, τὴν ἐιλογίαν τῶν ἀνωτέρων, τὴν εὐνοίαν τοῦ στρατάρχου ἢ τῆς κυρίας του, νὰ περιμένῃ τὰς σφαῖρας καὶ τὰς βόμβας καὶ ὅταν κατασταθῇ πλέον ἀνίκανος, μετὰ τριάκοντα ἔτη

τοιούτου βίου, νὰ περιμένῃ τὴν ἀποστρατεῖαν διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ φυτεῖν λάχανα τελειῶν τὸ στάδιόν του ἐκεῖ, ἀπὸ ὅπου ἔπρεπε ἴσως νὰ ἀρχίσῃ!

— Ναι, ἀπεκρίθην ἐγὼ, ἀλλ' ὑπάρχει μίᾳ ἡμέρα, ἣτις ἐξαγοράζει ὅλας τὰς ἐνοχλήσεις καὶ τὰς ἀθλιότητας καὶ τὰς ταπεινότητας τοῦ βίου μας, ὅταν δηλαδὴ, ἀντὶ τις νὰ βουρτσίζεται αὐτός, βουρτσίζῃ τὸν ἐχθρὸν καὶ ἀντὶ νὰ περιμένῃ τὴν δόξαν νὰ ἔλθῃ πρὸς αὐτόν, τρέχει αὐτὸς πρὸς ἐκείνην διὰ μέσου χιλιῶν θανάτων. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην, φίλτατέ μου πάτερ, ὁ στρατιωτῆς, τὸν ὁποῖον ἐμπαίζεις γίνεται ἴσος πρὸς τοὺς θεοὺς!

Ἐἶχον δίκαιον, Βρουῖνερ, προεμάντευον τὴν ὥραν, ἣτις δι' ἡμᾶς θὰ ἤχησῃ τώρα. »

Ταλαίπωρε ἀκροβολιστᾶ! Ἐἶχε τόσην πεποίθησιν ἐν τῷ ἐνθουσιασμῷ του, αἱ ἀποφάνσεις του ἐκεῖνα ἐξήρχοντο ἐκ καρδίας τόσον θερμῆς, ὥστε δὲν ἠδυνάμην νὰ ἀντίπω τίποτε. Ἀφώπλιξε πᾶσαν κριτικὴν, ἔβλεπον ὅτι ἦσαν νεανικώταται αἱ σκέψεις του καὶ ὅμως συνεκινούμην. Μ' ὅλα ταῦτα ἠναγκάσθην νὰ τῷ παρατηρήσω ὅτι ὁ στρατιωτῆς ὅταν κάμνῃ ἔροδον δὲν εἶναι ὅλας δι' ὅλου ἴσος μὲ τοὺς θεοὺς, οὔτε θὰ ἦτο δυνατόν νὰ εὐρεθῆ Ὀλυμπος τόσον μέγας διὰ νὰ χωρέσῃ τόσον κόσμον. Ἡμεῖς οἱ στρατιῶται εἴμεθα ἀπλοῦστατα ἴσοι πρὸς ἐνὴνα ἢ δέκα ἑκατομμύρια ἄλλων γενναίων ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἔχουσι διακινδυνεύσει ὑπὲρ τῆς πατρίδος τῶν ἀφ' ὅτου ἡ Γαλλία εἶναι Γαλλία καὶ τίποτε περισσώτερον.

Νομίζετε ὅτι ὁ Λεοπόλδος ἐδέχθη τὴν ἐπανόρθωσιν; Αὐτός; οὐδαμῶς. Μὲ σιδηρᾶν ἐπιμονὴν ἐξηκολούθησε νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι εἴμεθα θεοὶ πρώτης τάξεως.

« Διότι ἐπὶ τέλους, ἔλεγε, τὸ νὰ εἶναι τις θεός, σημαίνει ὅτι ὑπηρετεῖ τοὺς ἀνθρώπους χωρὶς νὰ τὴν ἔξυμῃ, χωρὶς νὰ δειχθῆ εἰς αὐτούς, χωρὶς νὰ περιμένῃ οὐδεμίαν ἀμοιβὴν καὶ τοῦτο ἀκριβῶς μέλλομεν νὰ πράξωμεν σήμερον τὴν πρωΐαν. Μᾶς βλέπει ἡ Γαλλία; Ἐξέυρει κἂν ὅτι ὁ Κάρολος Βρουῖνερ καὶ ὁ Λεοπόλδος δὲ Γαρδελύξ περιφέρονται πρὸς τιμὴν αὐτῆς εἰς τὰς φάραγγας τοῦ Αἰρασίου; Καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι μίαν ἡμέραν θὰ τὸ μάθῃ, μὲ τί ἡμπορεῖ ἐπαρκῶς νὰ ἀνταμείψῃ τοὺς τόσους ὑπὲρ αὐτῆς κινδύνους μας; Ἀδύνατον εἶναι ὅτι καὶ ἂν μᾶς κάμῃ. Θὰ πολεμήσωμεν λοιπὸν διὰ τὰ ὠραῖά της ἡμῶν τῆς καρδίας τῶν οἱ μεσαιωνικοὶ ἱππῶται. Εἶναι ἐπὶ παρὰ δέκα! τώρα ἐξυπνῆ ἡ πατρίς ἀνατενώνουσα τοὺς βραχίονας. Οἱ χωρικοί πορεύονται εἰς τὸ ἄροτρόν των καὶ οἱ κτίσται εἰς τὰς οἰκοδομὰς των, ἀλλ' ἡ μήτηρ μου, ἡ ἀδελφὴ μου καὶ ὅλοι τῶν Παρισίων αἱ κυριαὶ ἔχουσι ἀκόμη τὴν μύτην των μέσα εἰς τὸ ἐφάπλωμα. Οἱ κύριαί τῆς Λέσχης καὶ ὄχι ὀλίγοι καταστηματαρχαὶ κοιμῶνται ἀκόμη. Ἐκ τῶν τριάκοντα ἕξ ἡ τριά-

κοντα, επτά εκατομμυρίων ψυχών, αί οποίαι απο-
τελοῦσι τῆς καλῆς μας Γαλλίας τόν πληθυσμόν,
οὔτε δύο ἄνθρωποι δέν θά μάς συλλογισθῶσιν ἴσως
κατά τό διάστημα τῆς ἡμέρας καί ἡμεῖς, φίλ-
λατέ μου Βρουῖνερ, σπεύδομεν νά σπάσωμεν τά
κόκκαλά μας διὰ νά ἀποδείξωμεν ὅτι ὁ λαός
ἐκεῖνος εἶναι μέγας, δυνατός καί ἀνίκητος, διὰ
νά κατασταθῇ τό ἔδαφος καί τό ὄνομα τό γαλ-
λικόν ἀντικείμενον φόβου καί σεβασμοῦ εἰς τήν
ὑψηλόν, διὰ νά μὴ εὐρεθῇ ψυχῇ ζωσα οἰουδή-
ποτε τόπου, ἡ οποία νά φαντασθῇ νά διέλθῃ πρό-
του τριχρόου ἐκείνου κομματίου χωρὶς νά τό χαί-
ρεισίη! Καί λέγε μου τώρα, ὅσον θέλεις ὅτι δέν
εἴμεθα θεοί, κτήνος! »

«Βλέπετα καθαρά ὅτι νευρικῆ ἐξαψίς ἦτο ἡ
κυρία αἰτία τῆς ὑπερχειλισσεως ἐκείνης τῶν αἰ-
σθημάτων τοῦ Λεοπόλδου, ἀλλ' ἐφυλάχθη νά μὴ
τῷ εἶπω τίποτε. Ἡ εὐθυμία ὅσον καί, ἂν εἶναι
ὑπερβολικῆ εἶναι πάντοτε ἀριστον ἐφόδιον εἰς
τοιαύτας ὥρας. Ὁ γηραιός στρατιώτης ἤμπορεῖ
νά βαδίξῃ εἰς τήν συμπλοκὴν ἀτάραχος, ἔστω
καί μελαγχολικός, ἀλλ' οἱ εἰκοσαετείς νεανίαι,
οἱ οποῖοι πρώτην φοράν μέλλουν νά ἀντιμετωπι-
σούν τό πῦρ, καλλίτερον εἶναι νά εὐρίσκωνται
ἐν καταστάσει ἐνθουσιαστικῆς ἐξάψεως.

« Λοιπόν, τῷ λέγω, θά σέ ἀφήσω, πρέπει νά
ὑπάγω πρὸς τόν στρατηγόν. Σὺ, ἀνήκεις ἀκόμη
εἰς τήν ἐμπροσθοφυλακὴν, ὕπαγε νά ἐνταμώσῃς
τούς ἄνδρας σου θά ἰδωθῶμεν πάλιν ἐκεῖ ἐπάνω,
εἰς τό πρώτον ἀραβικόν χωρίον. Καλόν βράδυ,
παιδίον! »

« Ἐκεῖ ἐπάνω, ἀπεκρίθη ἐκεῖνος δεικνύων
τά χωρία, τό παιδίον θά κόψῃ ἀπό τὰ βουρνού-
ζια τῶν Ἀράβων ἀνδρικών φόρεμα μέ τήν σπά-
θην του. »

Αἰωνίως ρητορικά σχήματα· τί τὰ θέλετε ;
Οἱ ἥρωες τοῦ Ἀβουκίρ καί τοῦ Μαρέγγου δέν
ἦσαν καί ἐκεῖνοι σχεδόν τόσον γελοιοί ὅπως ὁ
Λεοπόλδος;

Τὸ στρατεύμα ἤρχισεν εἰς τὰς ἐπτά τήν πο-
ρείαν του μέ ὄλας τὰς συνήθεις προφυλάξεις. Ὁ
στρατηγός ἐπρόσταξε νά ἀποφυγῶμεν τόν χει-
μαρρον καί νά ἀκολουθῶμεν τὰ κάτω μέρη τῆς
κοιλιάδος, ἥτις ὀλονν ἐπλατύνετο ἐνώπιόν μας.
Ἀπό ὥρας εἰς ὥραν ἐκάνομεν σταθμούς διὰ νά
ἀντικαθιστῶμεν τοὺς ἀκροβολιστάς καί τοὺς
φρουροὺς τῶν πλευρῶν, ἡ τοιαύτη δ' ἀσχολία ἡ
ικανῶς ὀχληρὰ καί μονότονος ἐξηκολούθησε μέ-
χρι τῆς μεσημβρίας. Θά σὰς ὁμολογήσω ὅτι ἀπό
καιροῦ εἰς καιρὸν ἠσθάνομην τοὺς ὀφθαλμούς μου
νά κλείωνται· τεσσαράκοντα ὀκτῶ ὥραι εἶχον
παρέλθει χωρὶς δι' ὄλου νά κοιμηθῶ. Ὁ ἥλιος
ἐκτύπα βαρέως ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου, ἥλιος ἀρα-
βικός τῷ ὄντι. Οἱ ἄνδρες μας ἐσπώγγιζον μέ τὰς
χειρίδας τῶν τὰ ἰδρωμένῶν τῶν προσώπων χωρὶς
νά βραδύνωσι τό βῆμα· ἐπορεύοντο πρὸς τό

πῦρ μέ καλὴν ὄρεξιν, ὅπως πάντοτε, ἀλλὰ τοὺς
ἐκούραζεν ὁ ὁρμός. Οὔτε ἔγνος ἄσματος εἰς τὰς
τάξεις, τὴν σιγὴν ἠδύνασο νά τὴν κόψῃ μέ τό
μαχαίριον, τόσον ἦτο αἰσθητῆ. Καί οἱ Ἀραβες
πάλιν ἠτοιμάζοντο. Τὰ χωρία τῶν, τὰ οποῖα
πότε ἐνεφανίζοντο καί πότε πάλιν ἐχάνοντο, ἀνα-
λόγως τῶν κινήσεων τοῦ ἐδάφους, ἐνόμιζες ὅτι
ἦσαν ἀκατοίκητα. Ὁ στρατηγός μάτην ἔκαμε
χοῆσιν τῶν διόπτρων του, οὔτε ἐν βουρνούζιον
δέν ἠδύνατο νά διακρίνῃ. Δίφνης ἐσταμάτησε
καί μοι λέγει·

« Βρουῖνερ, πιστεύω ὅτι ἐφθάσαμεν. Νά μὴ
κινήθῃ κανεὶς· στάσου νά ἴδω. »

Παρακολουθοῦμενος ὑπὸ μόνου τοῦ σάλπιγγκτοῦ
τοῦ ἐρρίφθη ἐντὸς ἐνὸς μικροῦ δάσους δρυῶν. Τὸ
δασιδίον ἐκεῖνο ἔσταφε τὴν κλιτύν, εἰς τὴν ὁποίαν
τότε ἀνεβαίνομεν. Ἰσταμέθα ὀλίγον πλαγίως,
χωρὶς μὲν νά βλέπωμεν τίποτε, ἀλλὰ καί ἐντε-
λῶς κεκρυμμένοι. Μετὰ δέκα λεπτά τῆς ὥρας
ἀραιοὶ τινες τουφεκιμοὶ καί μετ' ὀλίγον κανονι-
κόν καί ἀδιάκοπον πῦρ μᾶς ἀποδεικνύουσιν ὅτι ὁ
γέρον δέν εἶχεν ἀπατήσῃ. Οἱ σπαχήδεις μας εἶχον
ἤδη ἔλθει εἰς χεῖρας μέ τόν ἐχθρόν.

Ὁ στρατηγός δέν ἐβράδυνε νά ἐπανέλθῃ πρὸς
ἡμᾶς. « Ἐλαμπον οἱ ὀφθαλμοὶ του καί τὰ μά-
γουλά του ἦσαν κατακόκκινα· εἶπον κατ' ἐμαυ-
τόν· καλὰ πηγαίνουν τὰ πράγματα. Διατάσσει
νά σχηματισθῶμεν πυραμίδας μέ τὰ ὄπλα καί
νά ἐτοιμάσωμεν τὴν σούπαν. Ἀναπαυόμεθα,
μαγειρεύομεν καί γευματίζομεν ὑπὸ τὸν κρότον
λαμπροῦ πυροβολισμοῦ. Οἱ φύλακές μας εἶχον
ἀρκετὴν ἐνασχόλησιν ἐν ᾧ ἡμεῖς ἐτρώγομεν εἰς
ὑγείαν τῶν. Ἡ σούπα μου, τὴν ὁποίαν μέ πολ-
λὴν ὄρεξιν ἐρρόφησα ὄλην, μέ ἐξυπνᾶ ὄλιγον.
Ἠξέυρετε ὅτι ὁ ὕπνος ἀντικαθιστᾶ, λέγουν, τὴν
τροφήν, ἐσθαιώθην λοιπόν ἐγὼ τότε ὅτι καί τό
ἐναντίον ἀληθεύει. Ἐν ᾧ δέ ὁ στρατηγός δια-
τάσσει νά συναθροισθῶσιν αἱ ἀποσκευαί, οἱ ἀσ-
κοὶ καί τὰ ζῆα, τὰ οποῖα ἐμελλον νά μείνωσιν
ἐκεῖ φρουρούμενα ὑπὸ ἐνὸς λόχου, ἀνέρχομαι καί
ἐγὼ εἰς τό ὕψωμα καί τέρπομαι παρατήρῶν τό
πεδίον τῆς μάχης. Ἀντικρὺ κείνται τὰ τρία
χωρία, κλιμακῆδόν τό ἐν ὀπισθεν τοῦ ἄλλου. Τὸ
πρώτον μόνον εἶχε ὄχυρωμα πρόσκαιρον, ἀπλῶν
χαράκωμα ἐξ ἐλαιοδένδρων. Ἄν κυριεύσωμεν
ἐκεῖνο, τὰ ἄλλα δύο θά πέσωσιν εὐθὺς εἰς τὴν
ἐξουσίαν μας. Ἐχομεν νά κατέλωμεν κατῆφορον
ἐνὸς χιλιόμετρον, ὅστις ὁμῶς ἤρχισεν ἤδη νά
καλύπτεται ὑπὸ μύρτων, ξυλοκερατειῶν καί σχί-
νων. Οὐδέν ὑπῆρχε σπουδαῖον ἐμπόδιον μέχρι
τοῦ βάρους τῆς κοιλιάδος· οἱ ἄνδρες μας ἔχον
σαρώσει τὴν ὁδόν. Βλέπω ἐκατοντάδα περίπου
ἰππέων εἰς τό βάθος νά συμπλέκωνται πρὸς τοὺς
ἀκροβολιστάς τῶν πολεμίων. Τὸ πεδίον παρὶστέ
μακρὰν ταινίαν λιβαδίου, ἐν ᾗ διακρίνονται ἰδῶ
καί ἐκεῖ ὡς ἐσπαρμένα συμπλέγματα δένδρων

καί τό μικρότερον τῶν ὁποίων κρύπτεται ἓνα ἢ δύο
ἄνδρας. Οἱ σπαχήδεις μας καί οἱ εὐζῶνοι συνα-
λαύνουσι τό κατηραμένον ἐκεῖνο κινήσιον καί
καταδιώκουσι πᾶν τό προστυχόν. Οἱ ἀκροβολι-
σταί μας εὐρίσκονται ἤδη εἰς τὴν ἀντίπεραν
κλιτύν καί ἀναβαίνουσιν εἰς τό ὕψωμα. Φαντά-
σθητε μίαν κλιμακᾶ, τῆς ὁποίας ἐκάστη βαθμὶς
νά ἀποτελῆται ἀπὸ τοῖχον ξηρῶν πετρῶν ὅσα
πατάματα ἦσαν, τόσα κηπάρια καρπίμων δέν-
δρων, ὅπισθεν δὲ τῶν δένδρων Ἀραβες κεκρυμ-
μένοι. Οἱ Ἀραβες δέν διακρίνονται διὰ τὴν
πειθαρχίαν τῶν ἄλλου μὲν ἀποτελοῦσι συμπλέγ-
ματα, ἄλλου δὲ εἶναι διεσκορπισμένοι. Ὅπου
προχωροῦσιν οἱ στρατιῶται μας, ἐκτοπίζονται
ὄγκοι λευκοὶ καί οἱ πόλιοκοῦντες ἀναγκάζονται
κατ' ἐκάστην στιγμήν νά μετατοπίσῃ τὴν ἡρ-
μὴν τῶν ἀπὸ ἄλλου εἰς ἄλλο μέρος. Ὑποχωροῦσι,
προχωροῦσι καί ἐκαστον πάτωμα κυριεύεται ὑπὸ
τῶν ἡμετέρων, ἀνακτάται ὑπὸ τῶν πολεμίων
καί πάλιν κυριεύεται ὑπὸ τῶν ἡμετέρων. Δέν
διακρίνω μὲν τὰς γυναῖκας, ἀλλ' εἶναι καί αὐταί
παρούσαι· ἀκούω νά ἐπιθαρρύνωσι τοὺς ἄνδρας
φωναζούσαι· Ὑοὺ! Ὑοὺ!

« Τὶ κάμνεις ἐκεῖ; κραυγάζει πρὸς ἐμὲ ὁ στρα-
τηγός μέ τὴν τραχείαν φωνὴν του. Μὲ τὸν πρῶ-
τον τουφεκισμόν αὐτοὶ οἱ εὐλογημένοι οἱ Ἀλσατοὶ
δέν εἶναι πλέον διὰ τίποτε. . . .

— Παρὰ διὰ νά μάχωνται, στρατηγέ μου.
— Οὕτω θέλω καί ἐγὼ. Ὑπομονή, Βρουῖνερ!
θά ἔλθῃ καί ἡ σειρά σου! »

Ἐπειτα, διακεῖ τό στρατεύμα του εἰς δύο
σώματα, θέτει τὰ κανόνιά του εἰς στόχον καί
κατρακυλοῦμεν εἰς τὴν ἀτραπὸν τῆς δόξης.

Ἐνοεῖτε καλά, ἀγαπητοὶ μου φίλοι, ὅτι δέν
εἶμαι ὁ κατάλληλος ἄνθρωπος διὰ νά σὰς διη-
γηθῶ ὄλην τὴν ὑπόθεσιν λεπτομερῶς. Δι' ἐκεῖνους
ἔξ ὕμῶν, οἱ οποῖοι ἐπολέμησαν εἰς τὴν Κριμαίαν,
εἰς τὴν Μαγίενταν καί εἰς τό Σολφερίνον, ἡ ἄλω-
σις τοῦ Τζεβέλ—Γάλα ὁμοιάζει πρὸς διανομήν
τῶν βραβείων ἐν παρθεναγωγείῳ. Οὐδέν ἦττον
αἱ σπάθαι ἐκοπτον καί ἐκεῖ ὅπως καί εἰς τὰς
μεγάλας μάχας, αἱ σφαῖραι διετρύπων καί αἱ
λόγχαι εἶχον ἐπίσης διαπεραστικὴν τὴν αἰχμὴν
τῶν. Εἰς Ἀραψί, ἐξυπνόστερος τῶν ἄλλων, ἐνόη-
σεν ὅτι ὁ ἵππος μου θά μὲ ἠνώχλει κατὰ τὴν
ἀνάβασιν καί μοι ἔκαμε τὴν χάριν νά τόν φο-
νεύσῃ ὑποκάτω μου. Καί ἰδού ἐγὼ ἀναρριχῶμαι
ὡς πῆνηκός μετὰ τοῦ λοιποῦ σώματος τῶν μαρ-
τύρων. Ἄν ἤθελε μὲ καταλάβει ὁ ὕπνος κατὰ
τὴν ἀνάβασιν ἐκείνην, πιστεύω ὅτι πολὺ θά μὲ
ἠδίκει· ἀλλὰ ποῦ νά κοιμηθῆς ἐν τῷ μέσῳ μου-
σικῆς, ἡ οποία ὑπερεῖχε κατὰ πολὺ ὄλων τῶν
κακοφωνίων τοῦ Βάγνερ! Ἐπέτων βομβοῦντα τὰ
ἰθούζια ὑπεράνω τῶν κεφαλῶν μας διὰ νά ἐκ-
σπάσωσιν ἐν τῷ μέσῳ τῶν συμπλεγμάτων τῶν
βουρνούζιων· τὰ τουφεκία ἐσπινθηροβόλουν μέ

κρότον, αἱ σφαῖραι ἐσύριζον διερχόμεναι καί ἐβοα-
ζον ἀναπαλλόμεναι ἐπὶ τῶν πετρῶν, αἱ βόμβαι
διεπέρων τό διάστημα ἠχοῦσαι μεγαλοπρεπῶς·
αἱ σάλπιγγες μέ τὴν δημοτικὴν τῶν φωνῶν, εἰ-
δον τό σύνθημα τῆς συναθροίσεως ἡ τῆς ἐφόδου
καί οἱ Ἀραβες, ἄνδρες καί γυναῖκες, ἐξέβαλλον
φωνάς, αἰτνες θά ἦσαν τρομακτικαὶ ἂν τι ἐτρό-
μαζε τὸν γάλλον στρατιώτην.

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι διῆλθον πρό ἐνὸς χωρίου,
ἔπειτα πρό ἐνὸς ἄλλου καί ὅτι τὰ εἶδον νά φλέ-
γωνται ὀπισθεν μου ὡς δύο δεμάτια φρυγάνων.
Οἱ στρατιῶται ἐμελλον καί εἰς τρίτον νά θέσωσι
πῦρ, ὅτι ὁ στρατηγός κατέφθασε μέ τό σιγάρον
του εἰς τό στόμα, ἐπὶ μικροῦ μαυροῦ ἵππου, ὁ
ὁποῖος ἀγνωστόν εἶναι πῶς κατώρθωσε νά εὐρῇ
δρόμον.

« Ἀνόητοι, ἀνέκραξεν, ἂν καύσητε διὰ αὐτὰ
τὰ καλύβια, ποῦ θά καταλύσωμεν ἔπειτα; »

Καί ἡ ἀλήθεια εἶναι ὅτι αἱ σκηναὶ μας εὐρί-
σκοντο εἰς δύο ὠρῶν ἀπόστασιν τοῦλάχιστον.

Εἰς τὰς πέντε τό ἐσπέρας ἐστρατοπεδεύομεν
ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Τζεβέλ. Ἡ θέσις ἦτο καλὴ,
ταχέως δὲ τὴν ὠχυρώσαμεν τοποθετῶ τὰς φρου-
ράς καί ῥίπτομαι ὅπως εἰς μίαν γωνίαν
ἐπὶ μιᾶς ψάθας διὰ νά πάρω ὀλίγον ὕπνον. Δέν
εἶχον παρέλθει τέσσαρα λεπτά, ἀφ' ὅτου εἶχον
κλείσει τοὺς ὀφθαλμούς, ὅτι μία ἰδέα μὲ ἔκαμε
νά σηκωθῶ εἰς τοὺς πόδας μου ὁ Λεοπόλδος;

Τὶ φιλαυτία ἦτο αὐτή; νά σκέπτομαι νά
ἀναπαυθῶ χωρὶς νά φροντίσω νά μάθω τί ἔγεινεν
ὁ φίλος μου, ἂν ἦτο ζωντανός ἢ νεκρός. Ἀργι-
σμένος οὕτω κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ μου τρέχω ἔξω
τῆς καλύβης βλασφημῶν. Τὸ χωρίον ἦτο γεμᾶ-
τον ἀπὸ στρατιώτας, οἱ οποῖοι ἔτραγον, ἐκάπνι-
ζον, ἐκοιμῶντο ἢ ἐλαφρυαγῶγον, ἐκαστος κατὰ
τὴν ὄρεξιν του. Ἀπαντῶ ἓνα ἰθαγενῆ ἀκροβολι-
στήν, ὁ ὁποῖος ἦτο φορτωμένος μέ ἓνα ἀσκὸν
ἐλαίου, μίαν δέσμην κρομμύων καί ἐν νεογέννητον
ἐρίφρον.

— Ἐἰ παλληκάρι! γνωρίζεις τὸν ἀνθυπολο-
χαγόν σου, τὸν κύριον δὲ Γαρδελύξ;

- Sidi turco? besef!
- Εἶναι πληγωμένος;
- Makasch.
- Ἐφονεύθη;
- Makasch morto.
- Ποῦ εἶναι;
- A casa.
- Τὶ κάμνει;
- Dormir.

Ἀφ' οὗ, εἶπον κατ' ἑαυτόν, δέν ἐπληγώθη,
δέν ἐφονεύθη, ἀλλὰ κοιμάται ἡσυχᾶ ὑπὸ στέ-
γην, ἡ φίλια δίδει καί εἰς ἐμὲ τό δικαίωμα νά
κάμω τό αὐτό. »

Οὕτω δέ, ἐπανῆλθον εἰς τὴν καλύβην καί
ἐξηκολούθησα τὸν ὕπνον μου, ὅστις τὴν νύκτα

είκνην ὑπῆρξεν ἰκανῶς διακεκομμένος διότι οἱ ἰδιοκτῆται, τοὺς ἡποῦς εἶχον ἐκτοπίσει, ἐδειξάν πεντάκις ἢ ἑξάκις τὴν διάθεσιν νὰ ἀκυρώσωσι τὴν μίσθωσιν.

(ἀπολουθεῖ.)

Ο ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΒΙΟΣ ΕΝ ΑΓΓΑΙΑΙ

Μία συνεδρίασις τῆς Βουλῆς τῶν Κοινοτήτων.
(Συῆγμα ἰδὲ προηγουμένων φύλων).

Ἐν τῷ ἀγγλικῷ τούτῳ κοινοβουλευτικῷ κόσμῳ, ἐν ᾧ ὁ κ. Κάρολος Δίλκε ἐκπροσωπεῖ, ὡς κοινῶς λέγεται, τὰ *νέου στρώματα* (καίπερ ἔλκων τὴν χρονολογίαν ἀπὸ Κρόμβελλ) ὁ μαρκήσιος Ἄρτιγκτον εἶνε ἡ ἐνσάρκωσις αὐτῆ τοῦ παλαιοῦ οὐγγεῖου κόμματος.

Αἱ γυναῖκες ἐπαιζαν πάντοτε σπουδαῖον πρόσωπον ἐν τῇ οἰκογενεῇ Κάβενδισ. Χωρὶς ὅ ἀναφέρωμεν τὴν περιώνυμον ἐκείνην Μπέις δὲ Κάρδγουϊν, ἣτις ἴδρυσεν τὸν οἶκον μετὰ τοῦ πρώτου συζύγου τῆς, καὶ κατόπιν διαδοχικῶς τρεῖς ἄλλους δουκικοὺς οἴκους μετὰ τριῶν νέων συντρόφων, δὲν εἶνε δούκισσα τοῦ Δεβονσιάρ ἢ χαρίεσσα Γεωργιάνα Σπένσερ, ἣν ὁ Καινοβουρῶν τοσοῦτον ἠμείνιζε νὰ ζωγραφίζῃ, ἢ χαράζασα τόσον βαθέως εἰς τὸν ἀγγλικὸν δέκατον ὄγδον αἰῶνα τὸν τύπον τοῦ ῥοδίνου αὐτῆς δακτύλου;

Εἶνε γνωστὸν τὸ περιάλητον συμβάν. Ἡ Γεωργιάνα ἦτο εἰς ἐκλογικὴν περιόδειαν ἐν ὄλῃ τῇ αἰθερίᾳ καλλονῇ τῶν εἰκοσι πέντε τῆς ἐτῶν, τῆς καμελινοῦς χροῆς καὶ τῆς χρυσοξάνθου αὐτῆς κόμης. Ἄμαξα ὑψηλὴ μὲ προσκεφάλαια ἐξ ἡλοσηρικῶν, ἵπποι γιγαντώδεις χρυσοφάρφοι καὶ μετ' ἀργυρῶν ἵπποσκευῶν, οὐδὲν ἔλειπε πρὸς συμπλήρωσιν τῆς μεγαλοπρεπειᾶς τοῦ ὄχηματός τοῦ σπανίου μαργαρίτου. Φθάνει εἰς τὴν θύραν χονδρῶ τινος κρεωπώλου, γνωστοτάτου διὰ τὰ ἐξημένα τορικὰ αὐτοῦ φρονήματα.

— Καὶ σείς, Κύρια, τῷ λέγει, ἔξακοντιζούσα αὐτῷ τὸ χαριέστερον μειδίαμα, δὲν θὰ ψηφοφορήσῃτε ὑπὲρ ἡμῶν;

Ὁ ἄνθρωπος, βλέπων αὐτὴν τόσο ὀρεκτικῆν, ἔβουε τὸ οὖς.

— Μὲ μίαν συμφωνίαν μόνον, Κυρία δούκισσα· δηλαδὴ ἢ ἐκλαμπρότης Σας νὰ μὲ ἀφήσῃ νὰ πάρω ἐν φίλημα ἀπο τὰ ῥοδινὰ τῆς χεῖλῃ.

— Καὶ δὲν πέρνεις δύο, ἀλλὰ νὰ ψηφίσῃς ἑμῶς! εἶπεν ἡ γόησσα προτεινάσα τὸ ὄροσέρὸν τῆς χεῖλῶς.

Καὶ ἡ ἐκλογή θριαμβευτικῶς ἐπέτυχεν. Τιοιοτοτρόπως σχηματίζονται οἱ καλοὶ οἶκοι.

Ἡ ἱστορία τῶν Κάβενδισ, δουκῶν τοῦ Δεβονσιάρ καὶ πατροπαράδοτων ἀρχηγῶν τοῦ οὐγγεῖου κόμματος, συνδέεται στενῶς ἀπὸ τριῶν ἑκατονταετηρίδων πρὸς τὴν τοῦ βρετανικοῦ συν-

τάγματος. Βρίθουσιν οἱ μῦθοι καὶ μυρμηκίως τὰ περὶ αὐτῆς ἀνέκδοτα. Ὅσον οὐδένευ ἄλλοι ἢ γενεὰ αὕτη συνετέλεσε διὰ τῆς ἐνδελεχοῦς λαμπρότητος τοῦ οἰκογενειακοῦ ὀνόματός τῆς καὶ τῆς ἀπαραιμύλου εὐλυγισίας τῆς πολιτικῆς αὐτῆς νὰ ἐνοφθαλμισῇ εἰς τὸν ἀγγλικὸν λαὸν τὸ μοναδικὸν ἐκεῖνο πάθος ὑπὲρ τῆς ἀριστοκρατίας αὐτοῦ, ὅπερ εἶνε ἡ ἰδιάζουσα αὐτῷ νόσος.

Ὁ ἐντιμότετος Σπένσερ Κόμπτων Κάβενδισ, μαρκήσιος Ἄρτιγκτον, ἐπίδοξος κληρονόμος τοῦ δουκάτου Δεβονσιάρ καὶ ἐπίσημος leader τῆς φιλελευθέρως πλειονοψηφίας, εἶνε λοιπὸν τὸ δὴ λεγόμενον προῖον ἀνθρωπομόρφον πρώτης τάξεως, καὶ ὑπὸ τὴν αὐτὴν ιδιότητα ὅφ' ἦν ἡ δεῖνα γιγαντώδης κολοκύνθη ἢ ἡ δεῖνα ἀπαραιμύλος γαλακτοφόρος δάμαλις θὰ ἐδικαιοῦτο καὶ αὐτὸς νὰ λάβῃ τὸ ἀριστεῖον τῆς τάξεως αὐτοῦ ἐν ἐπιχωρίῳ γεωργικῷ διαγωνισμῷ. Ἀπαιτοῦνται πλείστα μέρμυρα καὶ πολλὰ ἀμάξια ἀνθρωπίνου λιπάσματος ὅπως καλλιεργηθῇ εὐδοκίμως φυτὸν τοιοῦτον, καὶ ὡς ὁ κάκτος δὲν ἀνθεῖ καὶ τοῦτο ἢ ἀπαῖ κατ' αἰῶνα μόνον.

Δημιουργηθεὶς καὶ τεχθεὶς ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ κυβερνᾷ τὴν χαρίεσσαν Ἀγγλίαν ὡς αἰεὶ δονήσεις τοῦ συνταγματικοῦ ἐκκρεμῶς ἐπανάγουσι τὸ φιλελευθέρων κόμμα εἰς τὴν ἐξουσίαν, παιδευθεὶς πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ ὑποβληθεὶς ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων εἰς τὴν ἰδιάζουσαν κλίσιν τοῦ ἐπαγγέλματος, ὁ λόρδος Ἄρτιγκτον εἶνε πολιτικὸς, ὡς εἶνε τινὲς ὑποδηματοποιοὶ ἢ τέκτονες, διότι δὲν ἔμαθον ἄλλο ἐπιτήδευμα.

Συνέθη μόνον εἰς τὴν εἰδικὴν αὐτοῦ περίπτωσιν, ὅτι ἡ μήτηρ φύσις δὲν ἠρέσθη εἰς τὸ νὰ χάρισῃ αὐτῷ ἐκ γενετῆς ἤδη ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν πραγμάτων τῆς πατρίδος του καὶ πολιτικὴν γνώμην συγκεκριμένην. ἤδη ὡς ἐπίσης καὶ κόμμα ἐσχηματισμένον εἰς τὴν εὐτυχῆ ἐκείνην ἡλικίαν, καθ' ἣν τὰ τέκνα τοῦ κοινοῦ βροτοῦ ἀπολαύουσι μὲν τὴν χαρὰν τοῦ νὰ φέρωσι περισκελιδα, ἀλλ' ἠθέλησεν ἀκόμη ὅπως ὁ νῦν δούξ τοῦ Δεβονσιάρ καὶ πατὴρ αὐτοῦ γεννηθῇ μὲ ὀρέξεις Πισταλότζη καὶ ἀφοσιωθῇ ἀπὸ τῆς γενετῆς τοῦ παιδὸς αὐτοῦ εἰς τὴν ἀποστολὴν τοῦ νὰ τῷ προξενῇ ἀνίαν τρομεράν, ἀλλὰ καὶ νὰ τὸ ἀνατρέφῃ θαυμασίως.

— Δὲν εἶμαι γεννημένος νὰ διαδραματίσω πολιτικὸν πρόσωπον, ἀλλὰ μόνον διὰ νὰ παρασκευάσω τὸ τῶν τέκνων μου, ἔλεγεν, ἐνῷ ἐξῆται νὰ ἐντυπώσῃ αὐτοπροσώπως εἰς τὸ πνεῦμά των τοὺς κανόνας τῆς γραμματικῆς καὶ τῆς συντάξεως, αὐτὸς ὁ μέγας εὐπατρίδης, ὁ κειτημένος τριάκοντα ἑκατομμυρίων πρόσοδον καὶ τεσσαράκοντα ἐνορίας μόνος, καὶ περισσότερα ἱστορικὰ μέγαρα ἐξ ἑκατέρων τῶν οἰκογενειακῶν του κλάδων ἢ ὅσα θὰ ἐχρειαζόντο νὰ κατοικήσῃσι πάντες οἱ λιμοκτονούντες ἐν τῷ Ἡνωμένῳ Βα-

σιλείῳ, ὅτινες ἀποτελοῦσιν ἐν τούτοις στρατιῶν οὐκ εὐκαταφρόνητον!

Ἐντεῦθεν βλέπει τις ὅτι ὁ μαρκήσιος Ἄρτιγκτον δὲν ἠδύνατο νὰ διαφύγῃ τὸ ὑπουργεῖον, ὡς κοινῶς τις Ἀγγλος δὲν διαφεύγει τὴν ἐρυθρίτιν. Πρὸς τοῖς ἄλλοις δὲ εἶνε πεποικισμένος καὶ διὰ καλῆς ὑγείας, διανοίας εὐρείας καὶ ἐπαρκοῦς δόσεως πυρρῶνισμοῦ ὥστε νὰ δέχηται ἀκόπως τὰς ἐπιβαρυνούσας τὴν νεαρὰν αὐτοῦ κεφαλὴν περιπλόκου μοιραίας ὑποχρεώσεις, ὅσον διαλέξεις βιβλικῆς καὶ λόγους ἐπιδορπίους, φιλελευθερίαν ἀνῶδυνον καὶ μεταρρυθμίσεις εὐκομίστους, σομὰδαν πολιτικὴν καὶ λεμονάδαν φιλανθρωπικὴν καὶ ὅλας ἐκείνας τὰς συστατικὰς οὐσίας, ἐξ ὧν ἀποτελεῖται τὸ οὐγγεῖον Πλουμπούδριχ. Ἀπαιτεῖται πράγματι εἰδικὸς στόμαχος, καὶ ὁ μαρκήσιος εἶχεν αὐτὸν ἐκ γενετῆς.

Ἐπαιδεύθη ὑπὸ τοὺς ἀρίστους διδασκάλους, ἔχων τὸν πατέρα ὡς προγυμναστήν, ἐστάλη εἰς Κανταβριγιαν, ἐφάνη εἰς τὰς λίσχας καὶ ἠακήθη ἰσχυρῶς εἰς τὴν πολυτίμων τέχνην τοῦ νὰ ὀμιλῇ περὶ οἰουδήποτε σπουδαίου ἀντικειμένου, χωρὶς οὐδὲν νὰ λέγῃ.

Ἐξουσιτρίων ἤδη ἐτῶν ἐρρίφθη ὡς βόμβα εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων ὑπὸ μιᾶς τῶν κωμωπόλων τῆς οἰκογενείας του καὶ ἀπεστάλη ἑκτακτὸς ἀπεσταλμένος εἰς Πετροῦπολιν ὑπὸ τοῦ λόρδου Γράμβιλ, ὅστις ἔλαβεν αὐτὸν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του. Ὅτε δὲ ἦλθεν ἡ στιγμή νὰ λάβῃ τὸν βαθμὸν τοῦ ἠαυτόπαις τοῦ Γράμβιλ, ὡς ἔλεγον, εὐρέθη ἀφνης ἐπιτετραμμένος τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν τοῦ νὰ προκαλέσῃ ψῆφον δυσπιστίας κατὰ τοῦ ὑπουργεῖου.

Ἄλλ' ὦ τοῦ θαύματος! Δὲν φαίνεται τίσον ἀδέξιος εἰς τοῦτο καὶ κατὰ τὴν γενικὴν ὁμολογίαν τελειώνει τὴν ὑπόθεσιν καλλίτερον παρ' ὅτι ἄλλοτε ὁ νέος Δισραήλης ἢ ὁ αἶρ Ῥοβέρτος Πήλ ἐν ὁμοίᾳ περιπτώσει. Τοῦτο ἦρκει νὰ καταλάβῃ πλέον τὴν θέσιν αὐτοῦ ἐν τοῖς συμβουλίαις.

Ἄλλ' ἐνταῦθα ὑπῆρξεν πονηρότατος ἢ ἀπλούστερον εἶπεν ἀκηρότατος. Ἀνεπαύθη ἐπὶ τῶν ἀφῶν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τρία ἢ τέσσαρα ἔτη δὲν ὀμίλησε λέξιν. Ἐβλεγε λοιπὸν ὅλας τὰς ἀρετάς! Τὴν φρόνησιν τοῦ ὄφραυ καὶ τὴν δύναμιν τοῦ λέοντος. Ὁ παῖς οὗτος ἐμελλε νὰ προδεύσῃ πολὺ.

Ἦτο ἡ περίοδος τῶν ἀπολαύσεων τοῦ βίου τοῦ μαρκησίου Ἄρτιγκτον. Νέος, εὐσημος, μὲ ἀνάστημα κομψόν, τὸ οὖς ἐρυθρὸν καὶ τὸν πῶγονα ὡς ῥιπίδιον, ἔχων τὸ σχῆμα Βανδύχ τινος, ἐπίδοξος κληρονόμος τοῦ μεγίστου δουκάτου τοῦ βασιλείου καὶ ἤδη κάτοχος μεγάλου εἰσοδήματος ἰδίου, ὁ Ἐλιακιμ οὗτος τοῦ φιλελευθέρου κόμματος εὐκόλως ἐγένετο ὁ ἡγέτης τοῦ συρμοῦ, μέχρις οὗ γένηται καὶ ὁ τῶν φιλελευθέρων.

Προσβυτέρως κατὰ ἑπτὰ ἢ οὐκὲν ἔτη τοῦ πρίγκιπος τῆς Οὐάλλιας, ἐμύσησεν αὐτὸν, ὡς λέγου-

σιν, εἰς τὰς τρυφερότητας τοῦ ὑψηλοῦ βίου. Καὶ μάλιστα, ἐν τρέτῃ νὰ πιστεύσωμεν εἰς τὰ ἄδόμενα, ἔσχεν ἴσως ἀφορμὰς μεταμελείας διὰ τοῦτο, συναντῶν εἰς τὰ κυνηγετικά αὐτοῦ πεδία καὶ ξένους ἡγεμονικούς, οὓς δὲν εἶχε παρακαλέσει νὰ προσέλθωσι.

Κατὰ τὸν αὐτὸν ἐπίσης χρόνον ἐμελλε νὰ ὑποστῇ καὶ τὰς χαλεπωτέρας ἐφόδους τοῦ μεταβατικῆς τάγματος τῶν ξανθῶν θυγατέρων τῆς Ἀλβιόνας, αἵτινες ἀνευροπόλησαν νὰ γείνωσι δούκισσαι τοῦ Δεβονσιάρ. Ἐπὶ τῆς γαμικῆς ταύτης ἀγορᾶς τῶν βρετανικῶν αἰθουσῶν ὅπου τὸ θῆλυ τρέχει μᾶλλον ἐπὶ τὰ ἔγνη τοῦ ἀρρενος, ὁ ἐντιμότετος Σπένσερ Κόμπτων Κάβενδισ ἦτο περιζήτητος· ἀλλ' ἴσως ἐπειδὴ ἦτο πολὺ τοιοῦτος, ἔλαβε καὶ οὗτος τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ βίβῃ τὸ μανδύλιον εἰς οὐδεμίαν τῶν Οὐρὶ τούτων καὶ νὰ μείνῃ ἄγαμος.

Ἄλλ' ἤδη ὁ ἐπίσημος βίος ἐκάλει αὐτὸν μεταγαλοπύως· Πολιτικὸς λόρδος τοῦ Ναυαργεῖου ἐν ἡλικίᾳ τριάκοντα ἐτῶν, ὑφυπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν καὶ εἰτα ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν μὲν ἤδη τριάκοντα τριῶν κατὰ τὴν ἀνασῦστασιν τοῦ δευτέρου ὑπουργεῖου Ῥούσελ, αὐτὸς ἀνέλαβε τὴν βαρεῖαν ἐντολὴν νὰ καθαρίσῃ τοὺς σταύλους τοῦ Ἀγγεῖου τοῦ βρετανικοῦ στρατοῦ καὶ ἐξετέλεσε τὸ ἔργον ἀνευ ἐνθουσιασμοῦ ἀλλὰ μετὰ ψυχραιμίας πολυτίμου.

Ἦλθεν ἐπειτὰ ἡ ἐκλειψὶς τοῦ φιλελευθέρου κόμματος, ἣν ἐπηκολούθησεν ἡ ἐπάνοδος αὐτοῦ ἐν τοῖς πράγμασι τῷ 1868. Ὁ λόρδος Ἄρτιγκτον, ἀντὶ νὰ προσδεύσῃ τότε ὀπισθοδρομῆι. Ἀρχαῖος ὑπουργὸς αὐτὸς συναινεὶ νὰ δεχθῇ τὰ καθήκοντα γενικοῦ διευθυντοῦ τῶν ταχυδρομείων εἰς τὸ ὑπουργεῖον Γλάδστανος. Καὶ ἰδοὺ συναυλία τότε ἐγκωμίων ὑπὲρ αὐτοῦ. Ποία μετριοφροσύνη! ποία ἀφιλοκέρδεια! ποία αὐταπαρησία!

Ἄλλ' ἦτο ἀπλούστατη τοῦτο ἀδιαφορία. Ὁ μαρκήσιος Ἄρτιγκτον εἶνε κατὰ βάθος ἄνθρωπος ἀφεμένος εἰς τὴν τύχην του. Ἡναγκασμένος ὢν ἐκ τῆς φορᾶς τῶν πραγμάτων νὰ ἐπανέρχεται περιοδικῶς εἰς τὰ πράγματα μὲ τὴν παλῆρριαν τοῦ κόμματος αὐτοῦ, θεμιμένος ἄλλως ὑπὸ τῶν ἐξέων τῆς ἀγγλικῆς κοινωνίας καὶ τοῦ ἀνακαλλοτριώτου βαθμοῦ τὸν ὁποῖον φέρει ὑπὸ τὸ πέλμα τῶν ὑποδημάτων του πολὺ ὑψηλότερον τῶν ἱεραρχικῶν ἀθλοτήτων, ἠκίστα ἐνδιαφέρεται ἂν θὰ εἶνε πρωθυπουργὸς ἢ κλητὴρ ὑπουργικός! Γινώσκει ἄλλως ἐκ προτέρων ὅτι θὰ ἀναφανῇ εἰς τὴν σκηνήν, καὶ ἴσως εὐχεται ἐνδομύχως νὰ μὴ ἐχῇ ἢ δευτερεῖον μόνον πρόσωπον.

Καὶ πράγματι ἴδετε αὐτὸν εἰς τὰ καθήκοντα ἐπίσημου ἀρχηγοῦ τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἄτινα ἐξεπλήρωσεν ἀπὸ τοῦ 1875. Ὅα ἔλεγε τις ὅτι εἶνα μόνον εἶχε φόβον ἐν τῷ κόσμῳ, νὰ ἴδῃ τὸ κόμμα του γινόμενον αὐθις πλειονοψηφία. Καὶ

ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ τις, ὅτι θὰ διεύθυνε ποτὲ αὐτὸς τὴν ἐκστρατεῖαν μετὰ τὸν διαβολικὸν ἐκείνον οἴστρον τοῦ γηραιοῦ υλοτόμου τοῦ Καθάρδεν;

Δότε αὐτῷ μίαν καλὴν κλασικὴν συνεδρίασιν, μίαν διεξοδικὴν ἀγόρευσιν ἐπὶ τῆς ἀπαντήσεως εἰς τὸν βασιλικὸν λόγον, ἰδοὺ τὸ στοιχεῖόν του. Ἡ ἄλλως ἓνα πανηγυρικὸν ἀκαδημαϊκόν, ὡς ἐκείνον ὃν ἀπήγγειλε πρὸ τριετίας ἐν Ἐδμβούργῳ, ὅτε ἔλαβε τὴν περιβολὴν τοῦ ἐπιτίμιου πρυτάνεως. Ἐφαίνετο ἀληθῶς ὡσαύτως ἔλεγε: ἀδὲν σὰς φαίνεται ὅτι διασκεδάζω ἐδῶ; Ἄλλ' ἔλεγε τοῦτο ἐν γλώσσῃ λίαν εὐαρμόστῃ, ἐπιδαφιλεύων πρὸς τοὺς ἀκροαμένους αὐτοῦ νέους τὰς ἐπαινετωτέρας συμβουλὰς περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ μελετᾶν τὴν ἱστορίαν καὶ μορφοῦν περὶ πάντος πράγματος ἰδίαν πεποιθήσιν.

— Ὅλη ἡ ἱερότης τοῦ συνταγματικῆς ἡμῶν δικαίου κείται ἐν αὐτῇ ἀνέκρας ἀνατρέχων, ὅπως ἐξηγήσῃ τὰ μυστήρια αὐτοῦ, μέχρι τῶν εὐλαβῶν ἀναμνήσεων τοῦ Γεωργίου Βούχαναν καὶ τοῦ Σαμουήλ Ρούθεφορντ. Καὶ τὸ συνταγματικὸν τοῦτο δικαίον βασίζεται ἐπὶ τοῦ ἀντιπροσωπευτικοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖον κατέστησε τὸ πολιτικὸν ἡμῶν οἰκοδόμημα τὸ πρότυπον πάντων τῶν ἐλευθέρων λαῶν. Ἀλλὰ τί θὰ ἔλεγον οἱ ἐνδοξοὶ ἐκείνοι διδάσκαλοι, ἐὰν ἐμάνθανον ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἀρχαὶ τοσοῦτον συνεταιρὶ καὶ καθιερωμέναι ὑπὸ τῆς πείρας δύο ἡδὴ ἐκατονταετηρίδων, ἐτίθησαν ὑπὸ ἀμφοσθήτησιν; Ἐὰν ἔβλεπον μίαν κυβέρνησιν ἀξιοῦσαν νὰ στηριχθῇ ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τῆς κοινῆς γνώμης καὶ οὐχὶ ἐπὶ τῶν Βουλῶν;

Ναί, τί θὰ ἔλεγον; θὰ ἐσκέπτοντο οἱ ἀκούοντες περίφοβοι. Ἄλλ' ὁ Βήκονσφιλδ προφανῶς ἤμισα θὰ ἐθροβεῖτο διὰ τοῦτο, καὶ θὰ ἐλογίζετο λίαν εὐχαριστημένος, ἐὰν δὲν ἤθελεν ἀπαγῆσαι πρὸ αὐτοῦ ἢ ἀντιπάλους τοιαύτης μόνον φύσεως!

Ἐν κεφαλαίῳ δ' ἰσχυρῶς ἀποδέχεται τὴν πολιτικὴν ὡς ἀνάγκην τῆς θέσεως αὐτοῦ Πινώσκει ὅτι πάντες ἐν τῷ κόσμῳ τοῦτω φέρουσι τὸν σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου των καὶ τὸ καθ' ἑαυτὸν συμβιβάζεται πρὸς τὴν τύχην του. Ἀλλὰ τὸ ἐξαιρετικὸν αὐτοῦ διάφορον δὲν ἀπορροφᾷ αὐτή.

Τὸ μέγα πάθος αὐτοῦ εἶναι τὸ οὐδέν. Δυστυχῆς ἄλλως τε πάθος, διότι ἤμισα εὐδοκίμει. Παίζει δὲ μικρὰ ποσὰ κατ' ἀρχὴν. Ἀλλὰ πρὸ πάντων εὐρίσκεται εἰς τὸ στοιχεῖόν του, ὅτε ἰγνηλατῆ ἀλόπεκας φέρων ἐρυθρὸν ἐπενδύτην ἢ διατρέχει ἐπιπρὸς τὸν λειμῶνα τοῦ Νιουμαίρικετ. Μετέχει δὲ καὶ τῶν ἱπποδρομιῶν. Ἀλλὰ καὶ ταῦτα λαμβάνει πάλιν ἀπὸ τῆς καλλιτέρας ἀπίψεως. Ὁ μαρκήσιος Ἄρτιγκτον στοιχηματίζει ὀλίγον, μόνις ὀλίγα λουδοβίκεια καὶ πάντοτε χάνει.

ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις εἶναι αἰχμάλωτος τοῦ πλούτου αὐτοῦ. Ζῆ ἐν αὐτῷ ὡς ἄνθρωπος οἰεῖται

αἰσχυνόμενος δι' αὐτόν, ἀλλὰ καὶ ἄνευ μεγάλων δρῶν τοῦ νὰ ποιῆται ὑψηλὴν αὐτοῦ χάριν ἐπ' ἀγαθῇ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς προόδου. Τὸ εἶδος τοῦτο δὲν εἶναι σπάνιον ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἐν τῷ μεγάλῳ αὐτοῦ τοῦ Χάρδουϊκ Χάλλ, ὅπερ εἶναι κομψοτέχνημα τῶν χρόνων τῆς Ἐλισάβετ, κατοικεῖ ἐν τῷ βᾶθει δωματίου τινὸς μόλις εὐπρεπισμένου, καὶ τοῦ μετριωτάτου ὅπερ ἠδυνήθη νὰ ζετρωπώσῃ. Τὰ πάντα παρ' αὐτῷ, ἀπὸ τῶν χονδρῶν θηρευτικῶν αὐτοῦ σανδάλων καὶ τῆς ἐστρίδος μέχρι τοῦ βλέμματός αὐτοῦ ὅπερ εἶναι καὶ αὐτὸ ἐσκιασμένον ὀλίγον, φαίνονται ὡσαυτὲ λέγουσι; Τί τὰ θέλετε, δὲν πταίω ἐγώ!

Ὁ μαρκήσιος Ἄρτιγκτον ἀγχι σήμερον τὸ τεσσαρακοστὸν ἔνατον ἔτος. Εἶναι ἀρκίον δείγμα τοῦ ἀγγλοσαξωνικοῦ τύπου. Εὐρωστος, τετραγωνικὸς τοὺς ὤμους καὶ τὰ πλευρά, καλῶς ἐστηρικμένος ἐπὶ εὐρείων βάσεων μετὰ γαληναῖον ἐπιμηκῆς πρόσωπον, ὀφθαλμοὺς γλαυκοὺς, μέτωπον ὑψηλόν, βίνα εὐθεῖαν, ἔχει τὴν χροῖάν ὑπόλευκον, καὶ τὸ χάυνον βλέφαρον τῶν φιλῶν τῆς τροφῆς. Τὸ δεσπόζον χαρακτηριστικὸν τῆς φύσεως αὐτοῦ εἶναι ἡ δειλία, — δειλία τὴν ὁποῖαν ἀποκρύπτει ὑπὸ θώρακα ψυχραιμίας, ἀλλ' ἥτις ἀναφαίνεται πάντοτε. Δὲν δύναται νὰ λάθῃ τὸν λόγον καὶ νὰ μὴ ἐρυθριάσῃ ὡς παῖδιον καὶ βατταρίσῃ ἐπὶ τινα λεπτά. Ὡς πρὸς τὰς ἀποφάσεις πάλιν, ἀρκεῖ νὰ εἰπωμεν ὅτι δὲν εἶναι αὐτὸς ὅστις θὰ προβιάσῃ ποτὲ εἰς ὁμότιμον τὸν γραμματεῖα του.

Ἰδοὺ νῦν ἐφθάσεν εἰς τὸν λιμένα ὅπου ἡ αὐρα θάττον ἢ βράδιον ἐμελλε νὰ ὠθήσῃ τὰ ἰστία του. Θὰ δεχθῇ τὴν ἐντολήν ὅπως σχηματίσῃ τὸ ὑπουργεῖον; (1) Εἶναι ἤμισα πιθανόν τοῦτο. Cavendo tulius εἶναι τὸ σύμβολον τοῦ αἰκοῦ του, τὸ δὲ ἐμβλημα αὐτοῦ ὄφις. Καὶ εὐκόλως βεβαίως θὰ ἐνόσησῃ ὅτι τὴν φέρων ταύτην ἢ ψῆφος τῆς Ἀγγλίας κατὰ πολὺ ὑπερακοντίζει τὸ πρόγραμμα αὐτοῦ.

Ἡ μεγάλη αὐτῆ χώρα ὑπάρχει ἀφορμὴ νὰ πιστεύσῃ τις ὅτι ἤρξατο βλέπουσα μετ' ἀνησυχου ὁμάτας τὴν Γαλλίαν προπορευομένην εἰς τὸν λογικὸν καὶ ἔσχατον τύπον τῆς ἀντιπροσωπευτικῆς κυβερνήσεως. Μετὰ τὸ βλέμμα ἐστράμμενον πρὸς ἡμᾶς ἴσως ἀκόμη καὶ ἐν ἀγνοίᾳ των αἰ πόλεις καὶ αἱ κομητεῖαι ἐψηφοφόρησαν τὴν φέρων ταύτην. Ἡ γαιοκτημοσύνη, τὸ δικαίον τῶν πρωτοτοκίων εἶναι ἐκ τῶν ζητημάτων, ἅπερ ἡ νέα νομοθετικὴ περίοδος δὲν θὰ δυνηθῇ ν' ἀποφύγῃ τοῦ νὰ ἐπιληφθῇ. Ἰσως οὐδεὶς κρίνει ἐκ τῶν προτέρων αὐστηρότερον τὸ ἐνεστώδες σύστημα ἢ ὁ διάδοχος τοῦ σπουδαιωτάτου κτήματος πρωτοτοκίου τοῦ Ἡνωμένου βασιλείου.

(*) Ἐπίται σύμμιαι

(1) Ὁ συγγραφεὺς ἔγραψε τὰς παραμονὰς τοῦ σχηματισμοῦ τοῦ ἐνεστώτος ὑπουργείου, Γλαδστονας καὶ αἱ ἐπιρροαὶ αὐτοῦ αὐτὰ ἀπαδείχθησαν ἐκ τῶν ὑστέρων βᾶσιμω.

ΤΟ ΕΝ ΜΟΝΤΕ-ΚΑΡΛΟ ΧΑΡΤΟΠΑΙΚΤΕΙΟΝ

Ἄδύνατον εἶναι εἰς τὸν μεταβάνα εἰς Μόντε-Κάρλον μὴ εἰσελθῆ εἰς τὸ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ χαρτοπαικτεῖον. Καὶ ἐν τούτοις ὁ διελθὼν διὰ τῆς Νισπῆς τῶν Κανωνῶν πρὶν μεταθεῖ εἰς Μόντε-Κάρλο προγινώσκει εἰς ὁποῖον κίνδυνον ἐκτίθεται εἰσερχόμενος εἰς τὸ καταγώγιον ἐκεῖνο τῆς ἀπωλείας. Εὐτυχεῖς οἱ μόνον τὸ βαλάντιον ἐν αὐτῷ χάνοντες! Ἀλλὰ πόσοι χάνουν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν ζωὴν των! Τοῦτο τοῦλάχιστον βεβαιούσι πλείστοι ἐφημερίδες ἢ τοιχοκολληήματα καὶ φυλλάδια, ἅτινα δημοσιεύονται ἀκαταπαύτως ἐν ταῖς παρακειμέναις τῷ Μόντε-Κάρλο πόλεσι, καὶ ἐκτίθενται ἐν τοῖς ὑαλώμασι τῶν καταστημάτων ἢ πωλοῦνται ἀπὸ πρῶτας ἄρχαι ἐσπέρας ἐν ταῖς ὁδοῖς. Ὑφίσταται λοιπὸν φιλολογία τις καὶ τέχνη δλόκληρος δυναμένη νὰ λεχθῇ ἀντιμπεταρλική, φιλολογία καὶ τέχνη βιαιοτάτη, ὑπερβολικὴ ὅσον οὐδέμια σχολὴ ὑπῆρξεν ἢ θὰ ὑπάρξῃ. Φρίττει τις ῥίπτων τὸ βλέμμα του ἐπὶ τῶν δημοσιευμάτων τούτων, Κατ' αὐτὰ, τὸ Μόντε-Κάρλο εἶναι πελώριον νεκροσκοπεῖον πλήρες πωμάτων, ἐν ᾧ καθεκάστην χιλιάδες κατεστραμμένων ὑπὸ τοῦ χαρτοπαίγνιου αὐτοκτονούντων, κατάρας καὶ βλασφημίας μεστὰς ἀπελιπίσας καὶ ἐκδικήσεως πρὸς οὐρανὸν ἐξερευνημένοι.

Ἐν τούτοις τὸ χαρτοπαικτεῖον τοῦ Μόντε-Κάρλο εἶναι πολλῶ κάλλιον πάντων τῶν ἡμοίων του, διότι ἐν αὐτῷ εἶναι ἄδύνατος ἡ ἀπάτη, ἡμῶς δὲ ἄδύνατον τὸ παίζειν ἄνευ χρημάτων ἐπὶ λόγῳ τιμῆς. Οἱ θέλοντες νὰ καταστραφῶσι πράττουσι τοῦτο ἐν πλήρει συνειδήσει. Μόνον τὸ ποσὸν ὅπερ φέρουσι ἐφ' ἑαυτῶν δύναται ν' ἀπολέσῃ, καὶ τοὶ δὲ εἰς πάσας τὰς τροπὰς τῆς τύχης ὑποκειμένοι οὐδαμῶς ἀπειλοῦνται ὑπὸ τεχνασμάτων αἰσχροκερδείας, λίαν συνήθων ἐν ταῖς ἄλλοις χαρτοπαικτείαις.

Ἡ διεύθυνσις τοῦ χαρτοπαικτεῖου οὐ μόνον ἐπὶ τῶν παικτῶν ἐνασκει τὴν ἐποπτεῖαν ταύτην ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπολέσαντας πᾶν ἂν εἶχον δὲν ἠγκαταλείπει εἰς τὴν οἰκτρὰν τύχην των προσίρχεται εἰς βοήθειαν των παρέχουσα αὐτοῖς τὰ μῆλα τῆς εἰς τὴν πατρίδα των ἐπιστροφῆς. Ὅταν παίκτης τις ἀπολέσῃ καὶ τὸν ἔσχατον αὐτοῦ ὀβολόν, ἢ διεύθυνσις προσφέρει εἰς αὐτὸν χρηματικὸν βοήθημα. Ἄλλ' ἐπειδὴ πιθανώτατον νὰ σπῆσῃ νὰ παίζῃ καὶ τοῦτο εἰς τὴν δουλείαν ἢ εἰς ἄλλο τι, ὁ λαβὼν τοιοῦτο βοήθημα δὲν εἶναι πλέον δεκτὸς κατὰ τὸν κανονισμὸν εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ χαρτοπαίγνιου. Ὁ τοιοῦτος κατ' ἀνάγκην πρέπει ν' ἀπέλθῃ καὶ ἐν ἐπανάθῃ βραδύτερον, νέα φέρων χρήματα, ὀφείλει πρῶτον, ὅπως τύχῃ εἰσπληρῶν, ν' ἀποδώσῃ τὸ βοήθημα. Ἐν Μόντε-Κάρλο πολλοὶ καταπνύσι τετράκις ἢ

πεντάκις νὰ λάβωσι τὸ βοήθημα. Εἰς τῶν παικτῶν ἀπώλεσε περιουσίαν πολλῶν ἐκατομμυρίων διατρεῖ αὐτὸν ἢ διεύθυνσις ὡς καλὸν παράδειγμα εἰς τοὺς ἐπισκεπτομένους τὸ χαρτοπαικτεῖον. Χορηγεῖ εἰς αὐτὸν μικρὰν σύνταξιν, δέκα ἢ δώδεκα φράγκων τὴν ἡμέραν, διὰ τῶν ὁποίων ἀποζῆ ἐκεῖ ὅπου εἶδε καταποντισθεῖσαν ὄλην αὐτοῦ τὴν περιουσίαν. Μὴ νομίζετε ὅτι ἰάθη ἐκ τοῦ πάθους του. Οἰκονομεῖ μικρὸν τι ποσὸν ἐκ τῆς σύνταξέως του· συλλέγει πεντήκοντὰ λεπτὰ ἢ μίαν δραχμὴν καθ' ἡμέραν, ἐκάστην δ' ἐβδομάδα βίψοκινδυνεύει πέντε φράγκα εἰς τὴν δουλείαν ἐν κερδίῳ, παίζει ἄλλο τι παιγνίδιον μείζονα ἀπαιτοῦν κεφάλαια ἢν χάσῃ, ἀρχίζει πάλιν τὴν διὰ τῶν στερήσεων οἰκονομίαν ὅπως παίζει τὴν ἐπομένην ἐβδομάδα· εἶναι φαῖδρος, καὶ διάγει βίον πλήρη συγκινήσεων.

Ἐν τούτοις ἐν ταῖς αἰθούσαις τοῦ χαρτοπαίγνιου ἔλλειπει ἡ εὐθυμία. Βαπληττεται τις ἐπὶ τῷ σοβαρῶ καὶ κεκοπιακῷ ἤθει τῶν παικτῶν. Ὁ ἐπισκεπτόμενος ἀνέμενε νὰ ἴδῃ μορφὰς ὑπὸ σφοδρῶτων παθῶν ἐξημμένες· ἐνόμιζεν ὅτι θὰ παραστῆ εἰς δραματικὰς σκηνάς. Ἀπορεῖ δὲ βλέπων περὶ τὰς τραπέζας σοβαροὺς ἀνθρώπους, υλουδοκόνδουλον κρατοῦντας διὰ τῆς μῆς χειρὸς, καὶ εἰκοσάφραγκα διὰ τῆς ἄλλης, γράφοντας τοὺς ἐξαγομένους ἀριθμοὺς ἐπὶ φύλλων χάρτου, βασιανίζοντας τὸν ἐγκέφαλόν των διὰ βαθυτάτων ὑπολογισμῶν καὶ φέροντας ἐπὶ τῆς μορφῆς αὐτῶν πάντα τὰ σημεῖα συντόνου τοῦ πνεύματος προσοχῆς. Θὰ ἐξελάβανέ τις αὐτοὺς ὡς μαθηματικούς ἐπιμόνας καταγινομένους εἰς τὴν λύσιν τῶν δυσχερεστάτων προβλημάτων. Σπανιάτατα ζωηρὸς τις παίκτης, Ἀμερικανὸς τις εἰθισμένος εἰς πάντα τὰ παράτολμα, ἢ Ῥώσος ἐκδοτός εἰς πάσας τὰς φαντασιοπληξίας, ζωογονοῦσι διὰ τῶν τολημῶν καὶ παρακεκινδυνευμένων ἀποπειρῶν των, τὰ σιωπηλὰ ἐκεῖνα παιγνίδια. Ὅτε δὲ κατὰ τύχην συμβαίνει τοῦτο, πάντες σταματῶσιν, ὡς ἐνώπιον παραδόξου, ἀπροσδοκῆτου θεάματος. Οἱ ἄλλοι παῖκται, ἐκθαμβοὶ ἀκολουθοῦσιν ἐν σιγῇ, ἡμιάνοικτον ἔχοντες τὸ στόμα, τὴν πλήμμυραν καὶ τὴν ἀμώπιδα τῆς τύχης. Ἀλλὰ συνήθως ἡρεμία σχεδὸν στυγνὴ ἐπικρατεῖ ἐν ταῖς αἰθούσαις ταύταις. Μόνον ὁ ἤχος τῶν ἐπὶ τῶν τραπέζων πιπτόντων εἰκοσαφράγκων ἀκούεται καὶ ἡ φωνὴ τῶν ὑπαλλήλων τῶν ἀναγγελλόντων τὸ ἐρυθρὸν ἢ μέλαν σημεῖον. Ἡ ἐντύπωσις εἶναι πένθιμος. Ὅπως παραμείνῃ τις παρατηρῶν πρέπει νὰ κατανήσῃ τὴν τὸ πρῶτον καταλαμβάνουσαν αὐτὸν ἀηδίαν. Ἐνίοτε μικρὰ τις φιλονεικία ταραττει τὴν γενικὴν ἡσυχίαν· δύο παῖκται ἀμφισβητοῦσι περὶ τῆς καταθέσεως καὶ τοῦ προκύψαντος κέρδους· παρεμβαίνουν οἱ ὑπάλληλοι ἢ διενεξίς ἀνάπτει ἐπὶ τέλους ἂν παραταθῇ πληρόνους καὶ τοὺς δύο καὶ ἐπανέρχεται ἡ

ήσυχια. Τότε έκαστος βυθίζεται ἐκ νέου εἰς τοὺς βαθεῖς τοῦ ὑπολογισμοῦ.

Ὡς πᾶσαι αἱ ἐπιστῆμαι, ἡ ἐπιστήμη τῆς βου-
λέτας καὶ τῆς τριανταμίας στηρίζεται ἐπὶ τῆς
πείρας· οἱ κερδαινόντες ἀριθμοὶ σημειοῦνται ἐπι-
μελέστατα καὶ δημοσιεύονται καθ' ἑσπέραν διὰ
μικρῶν ἐδικῶν ἐφημερίδων πωλουμένων παντα-
χοῦ ἐν Μόντε-Κάρλο ἐκ τοῦ παρελθόντος προσ-
παθοῦσι νὰ συναγάγῃσι πορίσματα διὰ τὸ μέλ-
λον. Ἴδιον βιβλιοπωλεῖον, τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς
βουλέτας καὶ τῆς τριανταμίας, ἔρχεται εἰς ἐπι-
κουρίαν τῶν ἐρευνητῶν, δεικνύον εἰς αὐτοὺς τὴν
καλλίστην πρὸς τὸ κερδαίνειν μέθοδον. Ἐν τοῖς
σιδηροδρομικοῖς σταθμοῖς καὶ τοῖς παραπήγμασι
πωλοῦνται βιβλία φέροντα τίτλους μεσοῦς ὑπο-
τίξεων· Ἡ τέχνη τοῦ κερδαίνειν... Τὸ ἀλάν-
θιστον Μίσον... τὸ Μυστήριον τοῦ Κέρ-
δους... κτλ. κτλ. Ἀλλὰ δὲν εἶνε δυνατόν ν'
ἀναγνώσῃ τις τὰ ἔργα ταῦτα χωρὶς ν' ἀγοράσῃ
αὐτὰ, διότι πωλοῦνται περιβεβλημένα διὰ χαρ-
τίου. Ἄλλως τε τὰ πλείστα εἶνε εὐθηνότατα.
Διὰ δύο ἢ τριῶν φράγκων μαθαίνει τις νὰ κερ-
δαίνῃ ἑκατομύρια· Ἐν τούτοις ὑπάρχει τοιούτου
εἶδους βιβλίον τιμώμενον ἑξακοσίων φράγκων!

Ἡ τέχνη αὕτη τοῦ κερδαίνειν οὐ μόνον διὰ
βιβλίων γίνεται γνωστὴ, ἀλλὰ διδάσκεται καὶ
ὑπὸ ἐγκρίτων καθηγητῶν, οἵτινες περιφέρονται
πέριξ τῶν τραπέζων, προσφέροντες τὰ μαθήματά
των εἰς πάντας καὶ εἰς πάντα. Οὐτε τίτλους
ἔχουσι, οὔτε βαθμούς, οὔτε διπλώματα. Ἐν
Μόντε Κάρλο ἡ διδασκαλία εἶνε πάντῃ ἐλευθέ-
ρα, ὅπως δ' ἐν τοῖς γερμανικοῖς Πανεπιστημίοις,
ὁ μαθητὴς πληροῖται ἀπ' εὐθείας τὸν διδάσκα-
λον ὃν ἐκουσῶς ἐξέλεξεν. Οἱ πλείστοι τῶν καθη-
γητῶν τούτων δὲν ἐσπούδασαν ἐν τοῖς βιβλίοις,
ἀτινα διδάσκουσι λίξεις μᾶλλον ἢ πράγματα·
εἶνε φιλόφρονες ἄνθρωποι « προσφέροντες εἰς ὑπερ-
ρῆσιν τῆς ἀνθρωπότητος τὴν πείραν ἢν ἠγό-
ρασαν πολὺ ἀκριθὰ ». Ἀμέσως ἐκ τῆς στάσεως,
τῆς μορφῆς, τῆς ἐνδυμασίας αὐτῶν ἔννοεῖ τις ὅτι
ἰδίως ἡ δυστυχία ἐμόρφωσε τὴν πείραν των.
Καρδιοκοῦσι δὲ πρὸς ἄγρῶν νέων παικτῶν πρω-
τοπειρῶν καὶ ἀθῶν. Σημειωματάριον κράτουντες
εἰς τὴν χεῖρα ἐγγράφουσι τοὺς ἐξαγομένους καὶ μὴ
ἀριθμούς, ὑπολογίζουσι, τήρουσι σημειώσεις. Εἰς
ἐκάστην κλήρωσιν, ἐκβάλλουσι ἐπιφωνήματα,
στεναγμούς, ὑψοῦσι τοὺς ὤμους, ἀνασιτοῦσι τὴν
κεφαλὴν κραυγάζοντες. « Ἦτο τῆς τύχης! τὸ
εἶχα εἰπεῖ ἐγὼ! αὐτὸς ὁ ἀριθμὸς εἶπα πῶς θὰ
κερδήσῃ. » Κατὰ μικρὸν ἐξάπτονται, καθίσταν-
ται οικειότεροι, ψιθυρίζουσι πολυτίμον τινὰ συμ-
βουλήν εἰς τὸ οὗς τοῦ γείτονός των. Ἄν συναβῆ
συνδιάλεξι, εἰσέρχονται. καὶ εἰς τὰς ἐλαχίστας
λεπτομερείας, ἀναπτύσσουσι πάντα τὰ μυστήρια
τοῦ παιγνιδίου, ἐκθέτουσι τὰς θεωρίας των. Ἐπι-
τέλους ὑποδεικνύουσιν εἰς τοὺς ἀκροατὰς των

πῶς πρέπει νὰ παίζωσι διὰ νὰ κερδίσωσι. Καὶ
ἂν μὲν πράγματι κερδίσῃ ὁ παίξων, δὲν ἀρνείται
εἰς αὐτοὺς μικρὰν ἀμοιβήν, ἀλλ' ἂν χάσῃ καὶ
μανιώδης στραφῇ πρὸς αὐτοὺς ὅπως τοὺς ἐξυ-
βρίσῃ, μάτην τοὺς ζητεῖ· ἐγένοντο ἀφαντοὶ πρὸς
ἄλλους παίκτης εἰς ἄλλην τράπεζαν κομίζοντες
τὰς συμβουλὰς των. Παρὰ τοὺς καθηγητὰς καὶ
ὑπ' αὐτοὺς εὐρίσκονται οἱ ἀπλοὶ σημειωταί, οἵτι-
νες σημειοῦσι τοὺς ἐξαγομένους ἀριθμούς καὶ περι-
χουσι πληροφορίας περὶ τῆς πόρεως τοῦ παιγνι-
δίου. Ἐκτός τῶν ἄλλων κερδῶν κερδαίνουναι
προσέτι χιλία ἢ δισχιλία φράγκα τὸν μῆνα ἐξ
ἄλλης ἐπιχειρήσεως. Εἶνε ἀληθές ὅτι ἡ ἐπιχείρη-
σις αὕτη δὲν εἶνε δύσκολος, ἐν τούτοις εἶνε λίαν
κερδαλία. Εἰσερχόμενοι πρῶτοι εἰς τὸ χαρτοπα-
ικτεῖον ἀπὸ τῆς πρωίας, καταλαμβάνουσι τὰς
καλλιτέρας θέσεις, ἀς παραχωροῦσιν ἀντὶ ἐκκο-
φράγκων εἰς τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ καθίσωσι
ἀντίτως παίκτης. Ἐπαναλαμβάνουσι τὸ τέχνασμα
τούτο κατὰ τὰς ὥρας τοῦ γεύματος καὶ τῶν
συναυλιῶν, ὅποτε κενούται ἡ αἴθουσα. Μόλις ἴδω-
σι κενὴν ἔδραν καταλαμβάνουσιν αὐτήν, ἀμα δι-
φανῆ τις ἐπιθυμῶν αὐτήν, τὴν προσφέρουσιν ἐπὶ
ἀμοιβῇ. Οὕτω προσθέτουσι ἐκάστοτάς τινας
φράγκων εἰς τοὺς συνήθεις αὐτῶν πόρους. Δὲν τι-
μιροῦσιν καὶ τὰ μικρὰ κέρδη. Εἰξεύρουσιν ὅτι
τὰ μικρὰ βυάκια κέρνουσι τοὺς μεγάλους πο-
ταμούς.

Ἐκτός τῶν καθηγητῶν καὶ τῶν σημειωτῶν
εἰσὶ καὶ οἱ ἐξ ἐπαγγέλματος παίκτηι καὶ παί-
κτριαι. Οἱ ἐπισκεπτόμενοι τὰς αἰθούσας τοῦ
Μόντε-Κάρλο ἐκπλήττονται βλέποντες ἄνδρας
καὶ γυναίκας πενιχρὸν ἔχοντας τὸ ἐξωτερικόν,
νὰ παίζωσι σπουδαία ποσὰ καταθέτοντες πι-
κιοτρόπως ἐπὶ τῶν αὐτῶν περίπου ἀριθμῶν. Πῶ
εὐρίσκουσιν οὗτοι τὰ χρήματα; Τὰ παρέχουσι
εἰς αὐτοὺς αἱ ἑταιρίαι, ἀς ἀντιπροσωπεύουσιν.
Ἰδρύνται, πράγματι, ἑταιρίαι παικτῶν καὶ
παικτριῶν, διαχειριζόμεναι κοινὸν κεφάλαιον 30,
000, 40,000, 50,000, 100,000 ἢ 500,000 φρ.
Ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι αἱ πρὸς κέρδος ἐλπίδες εἰσὶ
δὴθεν περισσότεραι, περισσότερων ὄντων τῶν χρε-
μάτων, συμπράττουσιν ὅπως διαθέτωσι μεγάλα
κεφάλαια. Εἰσὶ δὲ πολλαὶ τοιαῦται ἑταιρίαι. Ἡ
γαλλικὴ ἑταιρία, ἡ ἀρμενικὴ, ἡ βρασιλικὴ, ἡ ἰτα-
λικὴ ἀποτελουμένη ἐκ τῶν μεγαλειτέρων ὑπα-
τριδῶν τῆς Νεαπόλεως, ἡ ἀγγλικὴ κτλ. Αἱ ἑται-
ρίαι αὗται προσλαμβάνουσιν ὑπαλλήλους εἰς οὐ
παρέχουσιν ἡμερομισθίον 20—25 φράγκων. Ἡ ἀγ-
γλικὴ ἑταιρία ἐπελήθη μετὰ σπουδαιότητος
τοῦ πράγματος. Προσέλαθε τραπεζικούς ὑπαλ-
λήλους καὶ μισθοδοτεῖ αὐτοὺς ἀδρόως. Διὰ τοῦ
συστήματος τούτου δυνατὰί τις νὰ παίζῃ ταν-
τοχρόνως εἰς τὰς πέντε τραπέζας ἐνῶ περὶ
δύο εἰς Κάννας, εἰς Μαντῶν, ἢ εἰς Σάν-Ρέμα.
Τὴν νύκτα, περὶ τὴν ἐνδεκάτην ὥραν, ἀμα τῷ

πρῶτον τοῦ παιγνιδίου, οἱ ὑπάλληλοι δίδουσιν
εὐθίνας τῶν πεπραγμένων εἰς τὸν διευθυντὴν
τῆς ἑταιρίας. Τότε ἄρχεται ἡ μεγάλη ἐργασία
ἢ διαρκούσα πολλὰς ὥρας τῆς νυκτός, ἐνίοτε δὲ
μέχρι πρωίας. Μελετοῦσι τὴν ἱστορίαν τῶν ἀριθ-
μῶν, ἐξελέγχουσι τοὺς συχνότερον κληρωθέντας,
ὡς καὶ τοὺς μὴ κληρωθέντας παντάπασι. Ἐτοι-
μάζουσι τὴν ἔσφοδον διὰ τὴν ἐπαύριον. Ἀκούει
τις τοὺς διευθυντὰς τῶν ἑταιριῶν τούτων λέγον-
τας ἐν πάσῃ σπουδαιότητι ὅτι προτιμῶσι νὰ ἐρ-
μίζωνται τὸ πρῶτον πρὸς ἐξέλεξιν τῶν ἀριθμῶν
αὐτῶν, διότι τὴν πρωίαν ἔχουσι, καθαρωτέρας
εἰς ἰδέας των. »

Τοιαῦται εἶνε αἱ πρώτισται βιομηχανίαι αἱ ἐν
τῷ χαρτοπαικτικῷ ἐξασκούμεναι, παραλειπομέ-
νης ἐννοεῖται τῆς τῶν κυρῶν τῶν ἐνοικιαζομένων
ὡς φέρωσι τὴν τύχην, τῆς τῶν κοπτριῶν τῶν
παιγνοχάρτων, αἵτινες ἐκλιπαροῦσι δωρεὰν τινὰ
τῶν κερδαινόντων, τῆς τῶν προφητευσόντων
τοὺς μέλλοντας νὰ κληρωθῶσιν ἀριθμοὺς κτλ.
κτλ. Ἄλλ' ἐκτός τοῦ χαρτοπαικτεῖου ἐξασκεῖται
σπουδαιότερα καὶ ἐπικερδέστερα πασῶν τῶν
ἑλλων βιομηχανία, ἡ τῶν δανειστῶν καὶ δα-
νειστῶν. Ὅλοι οἱ θεράποντες τῶν ξενοδοχείων,
τῶν καφενηῶν ἀνεξαρτήτως, δανείζουσιν ἐπὶ ἐνε-
ργῶ ὠρολογίων, κοσμημάτων κτλ. ποριζόμενοι
κέρδη πολλῶ ὑπέρτερα τῶν ἐκ τῆς ὑπηρεσίας
αὐτῶν. Οἱ τοκογλύφοι οὗτοι δανείζουσιν ἐπὶ τόκῳ
20 φράγκων τὴν ἡμέραν ποσὸν 1000 φρ. του-
τίστιν ἐπὶ πᾶσι 730 %! Καὶ δὲν καταναγκά-
ζουσι τοὺς παίκτης, ἂν θέλουν ἀς δανεισθῶν
ὑποτοοῦτος ὄρους. Φεῦ! συνήθηστατα δανείζονται
οὗτοι ἐμπιστευόμενοι εἰς αὐτοὺς τὴν ἐσχάτην ἐλ-
πίδα των. Λέγεται δ' ὅτι προτιμότεροι πάλιν εἶνε
ἡ ἄρρενες τοκογλύφοι τῶν θηλέων. Αὐταί, ὅπως
ἡ καθηγηταὶ τῆς βουλέτας ἠγόρασαν ἀκριθὰ τὴν
πείραν αὐτῶν πᾶσαι· σχεδὸν διήλθον εὐδαίμονας
ἡμέρας ἄλλο μετερχόμεναι ἐπαγγέλιμα. Ἄλλ' ἐσω-
ρεύθησαν τὰ ἔτη, καὶ τὰ πάντα ἀπέπτησαν ἐφ'
ἡ ἀγρίαν τινὰ ζηλοτυπίαν τρέφουσι κατὰ παντός
ἡτι ὡραίων καὶ νέων καὶ εὐτυχῶν. Γίνονται τρα-
πέζιτιδες καὶ ὅπως ἐκδικηθῶσι καὶ ὅπως πλου-
τήσωσιν. Ἄρρητον δ' αἰσθάνονται ἡδονὴν ἀπογυ-
μνοῦσαι δυστυχῶς παικτρίας, πρὸ πάντων ἂν εἶνε
ὡραία, τῶν ἀδασμάντων, τῶν μαργαριτῶν, τῶν
ἠωτίων αὐτῶν, παντός κρημήματος ἀφαιρουμέ-
νου ἐν πρὸς ἐν ἐκ τῶν κεφαλῶν ἢ τῶν περικαλ-
λῶν τραχήλων των, καὶ καταπίπτοντος εἰς τὸ
βαρῆθρον ἐκεῖνο τῆς τοκογλυφίας διὰτι πολλὰς
γυναίκας ὑπὸ τῆς μανίας τοῦ παιγνιδίου παραφε-
ρόμεναι ἐξέρχονται ἀλλοφρονῶς ἐκ τῆς αἰθούσης
τοῦ χαρτοπαικτεῖου καὶ τρέχουσαι παραδίδουσιν
εἰς τὰς ἀπλήστους τῶν θηλέων τοκογλύφων χεῖ-
ρας τὰ κοσμήματα αὐτῶν. Ἦσαν ἱκαναὶ νὰ παί-
ζουσι τοὺς πλοῦς των, τὰς ἐσθῆτάς των, καὶ
αὐτοὺς ἐπὶ τῶν ὑποπόδιων των ἢ οὐ μὴ ἡ αἰσθητικῶν.

ἀστυνομία τοῦ Μόντε-Κάρλο ἀπηγόρευε τοῦτο
Οἱ ἄνδρες ἐνεχυράζουσι τὰ ὠρολόγια των, τὰ
κομβία τῶν περιχειρίδων των, τὰς καρφίδας τοῦ
περιλαμίου των. Ἐν τινὶ ἀγορᾷ τοιούτων πραγ-
μάτων ἐξετέθησαν ποτε εἰς πώλησιν 1,560 περι-
που καρφίδες περιλαμίων. Αἱ χεῖρες τῶν κατα-
στραφέντων ἐν τῷ παιγνιδίῳ εἶχον ἀποσπάσει
αὐτὰς ὅπως βίβωσι τὸν ὑπὲρ τῶν ὄλων κύβαν.

Ταῦτα πάντα εἶνε βεβαίως ἀξιοκατάκριτα
καὶ εἶνε εὐνόητος τῶν ἠθικολόγων ἡ ἀγανάκτη-
σις κατὰ τοῦ καταγωγίου τούτου τῶν τυχερῶν
παιγνιδίων. Ἀλλὰ τοιοῦτοι οἱ ἄνθρωποι. Τάλλα
καὶ ἀλλαχόθι παιγνιδία εἶνε ὁμοίως ἀξιοκρίεμπα
καὶ ἴσως αἱ χρηματιστικαὶ ἐπιχειρήσεις, αἵτινες
τοσαύτας κατέστρεψαν τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη
οἰκογενεῖας εἰσὶ πολλῶ κακοηδέστεραι τῶν ἐν τῷ
χαρτοπαικτικῷ τοῦ Μόντε-Κάρλο τυχερῶν παι-
γνιδίων.

(Gabriel Charures)

... κ.

Ο JENNER

ΚΑΙ Ο ΕΝΔΑΜΑΛΙΣΜΟΣ

Ἦ παρῶσιν ὀλίγα προνομιούχα ἀληθῶς ὑπάρ-
ξεις, εὐτυχῆσαι νὰ κατορθώσωσι μέγα τι ἔργον
ἐπὶ ὠφελείᾳ τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ δόξα τῶν
μακαρίων τούτων τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εὐερ-
γετῶν εἶνε τόσῳ μᾶλλον ἀξιοζήλευτος, ὅσῳ οὐδε-
μία ἀνάμνησις φθονερᾶ συνδέεται πρὸς ταύτην.
Μεταξὺ τῶν μεγάλων τῆς ἀνθρωπότητος εὐεργετῶν
ἔσχον κατέχει θέσιν ὁ ἀγγλὸς Edward Jenner,
ὁ ἐνδοξὸς ἰατρός ὁ ἀνακαλύψας τὴν δαμαλίδα.
Οὗτος ἐγεννήθη ἐν Berkeley ἐν τῇ κομητείᾳ τῆς
Gloucester τὴν 17 Μαΐου 1749. Ἔσχε διδα-
σκάλους ἑαυτοῦ εἰς τὴν ἰατρικὴν τέχνην τὸν
διακεκριμένον χειρουργὸν Sudbury καὶ τὸν διά-
σημον φυσιολόγον Ἰωάννην Hunter. Ἐγκατίστη
ἐν τῇ γενετείᾳ αὐτοῦ πόλει, ἐνθα ἀπησχόλει
τὸν χρόνον τὸν ἀπολειπόμενον αὐτῷ ἐκ τῆς ἐξα-
σχέσεως τοῦ ἐπαγγέλματός του εἰς μελέτας
ἀφορώσας εἰς τὴν φυσικὴν ἱστορίαν καὶ εἰς τὴν
καθολογικὴν ἀνατομίαν. Ἐδημοσίευσεν δὲ ἐπὶ
τῶν ἀντικειμένων τούτων παρατηρήσεις (ἰδίως
περὶ ὀρνιθολογίας), αἵτινες ἤθελον ἐπαρκέσει ὅπως
διαφημισῶσι τὸν συγγραφεὰ διὰ τὴν πρωτότυ-
πον αὐτῶν ἀξίαν, ἐὰν μὴ ἐξηλείφετο οὕτως εἰπεῖν
ἡ ἀξία αὕτη ὑπὸ τῆς φήμης τῆς μεγάλης ἀνα-
καλύψεως, ἡτις ἀναγκασίως ἐπεσκέιασε πᾶν ἄλλο
ἔργον αὐτοῦ.

Ὁ Jenner μεγάλως ἀλλὰ καὶ δικαίως ἐδο-
ξάσθη διὰ τὴν ἀνακάλυψιν καὶ τὴν διάδοσιν
τῆς δαμαλίδος. Ἡ μεγάλη αὕτη ἀνακάλυψις
ἐγένετο τῷ 1776 ἐν Berkeley, ἀλλὰ κυρίως
ἐγνώσθη αὕτη λεπτομερῶς τῷ 1796, ἀφοῦ ἐπε-
βεβαίωσαν αὐτὴν πλείστα πειράματα καὶ παρα-

τηρήσεις. Καί κατ' αρχάς μὲν ἐπολεμήθη ὁ ἐνδαμαλισμὸς ὑπὸ τῶν προλήψεων, ἐπὶ τέλους ὅμως ἐξετιμήθη κατ' ἀξίαν. Ὁ Jenner ὑπῆρξεν ἀρκούντως εὐτυχής, ὅπως ἴδῃ τὴν πρακτικὴν τοῦ ἐνδαμαλισμοῦ διαδομένην καθ' ἅπασαν τὴν ὑφήλιον. Ἀνεδείχθη δὲ ἴλιον ἀφιλοκερδής, ὡς ἄλλοις σοφὸς καὶ φιλόανθρωπος ἀνὴρ, διότι ἐδημοσίευσεν ἀνακαλύψιν ἢ μυστικότης ἠδύνατο νὰ προσπορίσῃ αὐτῷ μεγάλα κέρδη. Διὰ ταῦτα ἐδέχθη τὴν ἐκδήλωσιν τῶν σεβασμάτων τῶν συμπολιτῶν του καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ ἀγγλικοῦ παραλαμμένου ἀμοιβὴν εἰκοσακισχιλίων λιρῶν στερλινῶν.

Ὁ Jenner ἀπέβησε τὴν 26 ἰανουαρίου 1823. Τὸ πρῶτον αὐτοῦ πᾶνημα περὶ δαμαλίδος ἐδημοσίευσεν τῷ 1798. Κατόπιν δὲ δι' ἄλλεπαλλήλων δημοσιεύσεων τῷ 1799, τῷ 1800 καὶ τῷ 1801, συνεπλήρωσε τὰς περὶ δαμαλίδος παρατηρήσεις του. Σωζονται δὲ καὶ τινὰ χειρόγραφα αὐτοῦ.

Ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ παραλόγου αἰῶνος μέχρι σήμερον ἡ πείρα ἐκύρωσε τὴν ἐκτακτον ἀξίαν τοῦ πρὸς τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα εὐεργετήματος τοῦ Jenner. Αἱ ἐπιδημιαὶ τῆς εὐλογίας ἠλαττώθησαν οὐσιωδῶς εἰς τὰς πεπολιτισμένας κοινωνίας, ἐγένετο δὲ σπανιωτάτη ἡ ἐμφάνεισις τῆς ἀσθενείας ταύτης εἰς τὰς ἀνωτέρας κοινωνικὰς τάξεις, ἐνθα ἐφαρμόζονται τακτικώτερα ὁ ἐνδαμαλισμὸς καὶ ὁ ἀναδαμαλισμὸς, διότι ἡ προφυλακτικὴ δύναμις τῆς δαμαλίδος εἶνε προσωρινή· δεόν ἐπομένως μετὰ παρέλευσιν χρόνου τινὸς νὰ ἐπαναλαμβάνηται ἡ εἰσαγωγή αὐτῆς εἰς τὸν ἀνθρώπινον ὄργανισμὸν. Ὑπενημιχόμεν ἐνταῦθα, ὅτι ἐνδαμαλισμὸς ὀνομάζεται ἡ δι' ἐνοφθαλμίσσεως μετὰδοσις παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ νόσου ἀπαντήσεως εἰς τὸ βόειον γένος. Ὁ Jenner παρατήρησεν, ὅτι οἱ εἰς τὴν περιποίησιν καὶ εἰς τὴν ἀμελίαν τῶν ἀγελάδων ἀπυλοῦμενοι, ἐπαρουσιάζον εἰς τὰς χειρὰς τῶν ἐξάνθημα προσόμοιον τῷ ἐν τοῖς μαστοῖς τῶν ζώων τούτων παρατηρουμένῳ, ὅτι δὲ συγχρόνως οὗτοι ἐφαίνοντο ἀπηλλαγμένοι κατὰ τὰς ἐνσηπτούσας ἐν τῇ τότε ἐπιδημίας τῆς εὐλογίας. Αἱ παρατηρήσεις αὗται ἐχρησίμευσαν ὡς κυρία ἀφετηρία πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ ἐνδαμαλισμοῦ. Ὅτι τυχαίως συνέβαινεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τούτους, ὁ Jenner ὑπέβαλεν εἰς τὸν πειραματισμὸν. Λαμβάνων οὗτος διὰ τῆς ἀλγῆς μιστερίου ἐκ τῶν φλυζακίων τῶν ἐπὶ τῶν μαστῶν τῶν ἀγελάδων ἀναπτυσσομένων ἐλαχίστην ποσότητα λύμφης, εἰσήγεν αὐτὴν ἐν τῷ δερμάτι τοῦ ἀνθρώπου. Δὲν ἐβράδυνε δὲ νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι, μετὰ διάστημα τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερῶν, ἐν ᾧ σημεῖον εἶχεν ἐναποτεθῆ ἡ λύμφη αὕτη ἀνεπτύσσετο φλυζάκιον, καθ' ὅλα, προσόμοιον τῷ ἐπὶ τοῦ μαστοῦ τῆς ἀγελάδος φλυζακίῳ ἐκείνῳ, ἐξ οὗ ἡ λύμφη ἐλήθη. Ἡ λυμφοκίη δὲ αὕτη οὐσία ἢ ἐν τῷ φλυζακίῳ τοῦ ἀνθρώπου παραχθεῖσα,

μεταδομένη διὰ τοῦ αὐτοῦ τρόπου εἴτε εἰς τὸν ἀνθρώπον, εἴτε εἰς τὴν ἀγελάδα, τὸ αὐτὸ σταθερῶς ἐδίδεν ἀποτέλεσμα. Ὁ δὲ ἀνθρώπος ὁ τὴν δοκιμασίαν ταύτην ὑποστάς, τὴν αὐτὴν ἐπαρουσιάζεν ἀνοσίαν, ἥτοι τὴν ιδιότητα νὰ μὴ προσβάλληται ὑπὸ εὐλογίας κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐπιδημιῶν ταύτης, ἣν καὶ οἱ ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τῶν ἀγελάδων εἴτε τυχαίως εἴτε τεχνητῶς ἐνοφθαλμίζομενοι.

Ἐν Ἑλλάδι ἡ πρακτικὴ τοῦ ἐνδαμαλισμοῦ εἰσήχθη ἀπὸ τοῦ 1801 τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Ἀρχοντος τῆς Ἰδρύσεως Γεωργίου Βούλγαρη. Κατὰ τὰ τελευταῖα ὅμως ταῦτα ἔτη ἐνέσκηψε καθ' ὅλον τὸ κράτος ἐπιδημία εὐλογίας, πολλὰ παιδάσασα μέχρι τοῦδε θύματα, διότι ὁ ἐνδαμαλισμὸς καὶ ὁ ἀναδαμαλισμὸς δὲν γίνονται τακτικῶς καὶ ὡς δεῖ ἐλλείπει μίση, τὰ ὅποια μόνον περυσμένη διοικητικὴ πρόνοια δύναται νὰ παρασκευάσῃ καὶ νὰ ἐφαρμόσῃ.

Η ΕΝΔΕΙΑ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ

Ἡ ἔνδεια ἐν Παρισίοις ἔχει διπλὴν ἔστιν ἢ εὐρίσκειται ἐν τῷ Ἄστει περὶ τὸ Πάνθεον καὶ τὸ ἐργαστάσιον Gobelins, ὅπου ἐπὶ ἑπτὰ κατοικίαι ὁ εἶναι πένης καὶ ὅπου ἐντὸς στρατιῶν ἔξ ἑξ καὶ πλέον πατωμάτων κατοικοῦσιν ἐνθὲ 200—300 οἰκογένεια καὶ κοιμῶνται ἐν ἐκάστῃ κλινῇ κατὰ μέσον ὄρον τρία ἄτομα· ἡ εὐρίσκειται εἰς τὰς ἐτοιμορρόπους οἰκίας τῶν προαστείων Ἐνταῦθα εἰς τὴν Cité Dorée, τὴν ἑδρᾶν τῶν βακουλλεκτῶν, τὴν Cité Grand, Cité de Marry, κτλ. ὑπάρχει ἡ φοβερωτέρα ἑδρα τῆς πενίας, ὅπου οὐκ ἐπὶ ἀνθηκτικῆς μετὰ χρόνων ἐπιδημιῶν ἐπιπράτοισι. Συνήθως οἰκογένειαι ἐργατῶν συνίσταται ἐκ 4 προσώπων, ἀνδρὸς, γυναικὸς καὶ δύο τέκνων. Πρὸς κατοικίαν, ἐνθὲ μασίαν καὶ τροφὴν ἀναγκαίους 5 φράγκια καθ' ἑκάστην, ἀλλὰ τὰ 1800 ταῦτα φράγκα καθ' ἔτος οὐδὲ ὑπὸ τοῦ εἰκοστοῦ μέρους τῶν ἐν Παρισίοις ἐργατῶν κερδίζοντι. Ὑπάρχουσι μὲν ἡμερομισθία ἐξ 3—7 φράγκων, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ 6 ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος δύναται τις νὰ ἐργάσῃται, πρέπει δὲ νὰ τρώῃ καὶ τὰς ἑπτὰ. Οἱ ἐργαταί, οἱ κάλλιον μισθοδοτούμενοι εἶνε οἱ χρωματισταὶ οἰκοδομῶν (peintres en bâtiment) λαμβάνοντες ἑπτὰ φράγκων ἡμερομισθίον ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ ἐργασία τῶν διαρκεῖ μόνον ἀπὸ Ἀπριλίου μέχρι Σεπτεμβρίου, δὲν δύναται νὰ κερδήσῃ ἢ τὸ πολὺ 1400 φρ. τὸ ἔτος. Πόσον δευσιτέρα εἶνε ὁμοίως ἡ θέσις τῆς πλειονότητος ἥτις, ἐν ᾧ ἔχει τὰς αὐτὰς ἀνάγκας καὶ ὑποχρεοῦται νὰ πληρῶνῃ τοὺς αὐτοὺς φόρους, εἰς 250 κατὰ μέσον ὄρον ἐργασίμους ἡμέρας κερδίζει μόνον 900 φρ., εἰς ᾧ δύναται τις νὰ προ-

ἴσῃ ἄλλα 100, τὰ ὅποια ἡ σύζυγος πορίζεται μετὰ κόπου! Ἡ κατοικία τῶν ἀνθρώπων τούτων συνίσταται ἐξ ἐνὸς δωματίου, ὅπου πατὴρ, μήτηρ καὶ ἑφθα πολλάκις τέκνα ζῶσιν ἐν ὀλίγῃ ἀνάμειξί. Τὸ δωματίον εἶνε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐνοικιασμένον καθ' ἐβδομάδα, καὶ στοιχίζει ἐκλόγως τῆς εὐρυχωρίας 2 1/2—3 φρ. Ὑπολείπεται 2 φρ. διὰ τὰς ἀνάγκας 4 ἀτόμων!

Ψυσικῶ τῷ λόγῳ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ πρῶτη τροφὴ συνίσταται ἐκ ξηρῶν τεμαχίων ἕρτου, ἀτινα στοιχίζουσι 15 λεπτά ἢ λίτρα, καὶ ἐξ ὀλίγου σιτάτος. Τὴν ἡμέραν τῆς πληρωμῆς ἀγοράζουσιν ὀλίγον κρέας καὶ τὰ ἀπομεινάρια τῶν τῆς ἐσχάτης τάξεως ξενοδοχείων, ἀτινα κίμαρα μετὰ γεωμήλων, ἀλλὰ μόνον ἐκ τῶν αὐτῶν εἰσιν εὐθνής, ἀποτελοῦσι φαγητὸν τι ὀνομαζόμενον ratalouille. Ἐὰν ἐπιέλθῃσι νόσοι ἢ πᾶσις τῆς ἐργασίας, καθυστερεῖται τὸ ἐνοίκιον καὶ τότε πᾶν τὸ ἔχον ἀξίαν τινὰ μετατίθεται εἰς τὸ ἐνεχυροδανειστήριον. Ἐὰν ὁ ἀνὴρ εὐνοηθῇ ἐκ τῆς τύχης καὶ εἶνε καλὸς ἐργάτης, esublime ὀνομαζόμενος, τότε καὶ μόνον δύναται ἢ εὐρῆ ἄλλῃν τινὰ θέσιν ὡς βοήθειαν καὶ νὰ κληθῇ νὰ συντηρήσῃ αὐτὸν τε καὶ τὴν οἰκογένειαν. Ὑπάρχουσι ὅμως ἐν Παρισίοις 45,000 καὶ ἐργάται, ἐξ ὧν πᾶμπολλοὶ ὑπὸ τῆς ἐνδείας ἐπιβαρυνθέντες asublime. Εὐκόλως οὗτοι ἐν πᾶσι, ἐνθα εἶναι 100 κατοικίαι ὑπάρχει ἐν οἴκῳ κλίον, ἐπιδίδονται εἰς τὴν μέθην, ἥτις ἐπὶ στιγμῇ ἐπιφέρει τὴν λήθην οὕτω δὲ διαδίδεται ὁ ἀλκοολισμὸς, ὅστις καὶ τὴν διάνοιαν καταστρέφει καὶ τὰς ἐρχομένας γενεὰς δηλητηριάζει. Ὁ Παρισίος μέθυσο, δὲ σπανίως ἀπαντᾷ τις εἰς ἄκραν εὐθνή, ἔχει περιπλέον εἰς τὴν διάθεσιν του 230 εὐθνήσας χοροῦ καὶ 7226 σφαριστήρια, καὶ ἐπειδὴ ἡδὲν πάντοτε μεταχειρίζεται κακῶς τὴν οἰκογένειάν του, οὐδὲν ἄπορον ἐὰν σύζυγος καὶ θυγάτηρ ἀπὸ βαθμίδος εἰς βαθμίδα καταπίπτουσιν, ὡς διασκέδασσι καὶ φάγωσι καλῶς. Τὴν λύσιν τοῦ δράματος δύναται τις ν' ἀναγνώσῃ εἰς τὸ Assommoir τοῦ Ζόλα. Ἐπι δὲ θλιβερατέραι εἶνε ἡ πένια τῶν γυναικῶν. Ὑπάρχουσι ἐν Παρισίοις 50,000 ἐργάτιδες ἀνευ γονέων καὶ συγγενῶν, αἵτινες ἔχουσι ἐκλόγη μόνον μετὰ τῆς εἰσθῆς καὶ τοῦ αἵματος. Πλείστοι ἐξ αὐτῶν ἐργάζονται ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τῆς ἀλλοδαπῆς ἐλθούσαι νὰ πορισθῶσιν ἐντίμως τὰ πρὸς τὸ ζῆν, ἀλλ' ἀντὶ τούτου εἰς μεζονα ἐνδείαν περιέρχονται, ἢ εἰς ἄλλο τι χεῖρον καταπίπτουσιν. Αἱ κάλλιον μεθοδοτούμεναι ἐργάτιδες λαμβάνουσι 3 φρ. καθ' ἑκάστην, ἀτινα ἀποτελοῦσι κατὰ μῆνα, τῶν Κυριακῶν ἐξαιρούμενων, 78 φρ., ποσὸν μὴ ἀρκούν πρὸς συντήρησιν νεανίδος ἐν Παρισίοις. Σημειωτέον ὅτι διὰ τινὰ ἐπαγγέλματα, εἶνε δύσκολον νὰ εὐρῆ τις ἐργασίαν. Ἀφ' οὗτου 85 τοῖς 100 τῶν ἐν Παρισίοις πωλουμένων χιτῶνων κατα-

σκευάζονται εἰς τὰς μονὰς, αἱ ἐργάτιδες τοῦ εἶδους τούτου πληρῶνονταν ὀλίγιστα, καὶ μετὰ δυσκολίας εὐρίσκουσιν ἐργασίαν. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὰς κατασκευαζούσας τεχνητὰς ἄνθη, διότι ὁ συρμὸς μόνον πτερά ἐπὶ τῶν γυναικείων πτελῶν ἐπιτρέπει. Καὶ ἂν ἡ ἐργάτις εἶνε τοσοῦτον οἰκονόμος καὶ ἔχει τοσοῦτον περιορισμένας ἀνάγκας ὥστε νὰ συντηρῆται ἐκ τῆς ἐργασίας τῆς, δυσκόλως δύναται νὰ διαφύγῃ τὰς ἐπιβουλὰς τῶν περιστοιχιζόντων αὐτὴν. Ὡς στερομένη χρημάτων δὲν δύναται νὰ ἀγοράσῃ ἐπιπλα, καὶ ἐπομένως ἀναγκάζεται νὰ κατοικῇ εἰς δυσφημισμένον τι ξενοδοχεῖον, καθὸ δ' ἐκτεθειμένη εἰς μύριους κινδύνους αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην προστασίας ἐρωμένου. Καὶ νῦν ἡ τρομερὰ κατάστασις τῶν ἀνευ στέγης. Τὰ θεάτρα, ἀτινα διαρκοῦσι μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, παρέχουσι εἰς αὐτοὺς, ὅτινες ὡς claqueurs ἔχουσι ἐλευθέραν εἰσοδόν, μέχρι τῆς ὥρας ταύτης θερμὸν ἄσυλον. Ἐὰν διαρκούσης τῆς ἡμέρας ἐκοιμήθησιν ἐπὶ τινος δημοσίου θρανίου, τότε περιπατοῦσι καθ' ὄλην τὴν νύκτα προσπαθούντες νὰ διαφύγῃσι τὴν περιπόλον. Μόνον ἐν καιρῷ χειμῶνος, ὅταν αἱ νύκτες εἰσι πολὺ ψυχραὶ, μεταχειρίζονται ὡς μίσην τὴν κλοπὴν, ὅπως μέχρι τῆς ἀνοίξεως εὐρωσιν ἐν τινι φυλακῇ ἄσυλον. Περὶ τὰς 3 ὥρας τῆς πρωίας ἀπας οὗτος ὁ στρατὸς τῆς ἐνδείας μεταβαίνει εἰς τὴν ἀγοράν, εἴτα δὲ θερμαίνουσιν οἱ δυστυχεῖς οὗτοι τὰ ὄγρᾳ αὐτῶν φορέματα εἰς τὰς θερμάστρας τῶν ἐκκλησιῶν ἢ τῶν μουσείων. Ἐὰν ἡ περιουσία τῶν ὑπερβαίνει τὰ 2 σολδία, ἀγοράζουσι δι' αὐτῶν τὸ δικαίωμα νὰ ἐμπήξῃσι κοιλιάριον τι εἰς τὸν λέθητα, ὅπου βράζουσι τὰ περισσεύματα τῶν διαφόρων ξενοδοχείων. Εὐτυχῆς ὁ ἀλιεύς, ὅστις φαρύση παχὺ τι τεμάχιον! Οἱ ἐντιμότεροι ἀλλῆται, ὅτινες κάποτε ἐργάζονται, διανοικτερεύουσιν εἰς τὸ Garni, ὅπου εἰς μικρὰ μετὰ μίση εἰσοδου καὶ ἀνευ παραθύρων δωματίου κείνται ἢ μίση πλησίον τῆς ἄλλῆς 60 κλίνας, στρώματα δὲ καὶ ἐραπλώματα εἰσι διεδεμένα. Διὰ μίσην τοιαύτην κλινὴν πληρῶνει τις 50 λ. διὰ τὴν πρώτην καὶ 25 διὰ τὰς ἀκαλοῦθους νύκτας. Σινδόνια δίδονται μόνον ἐπιπλήρωμῃ 50 λ. κατὰ μῆνα περιπλέον. Ἐν τῇ συνοικίᾳ τῆς Barrière d'Italie καὶ Butte aux Cailles εὐρίσκει τις κλίνας ἀντὶ 40 λ. Οἱ αἴμποροι τοῦ ὕπνου, Marchands de sommeil, ἔχουσι καὶ μάγειριον ὅπου ἀντὶ 2 σολδίων δύναται τις νὰ λάβῃ ὀλίγα ὄσπρια, ἀντὶ 1 σολδίου ζωμῶν κρέατος· καὶ ἀντὶ 4 ἡμισείαν λίτραν ἐσχάτης ποιότητος ζύθου. Ἐὰν ὅμως λάβῃσι τὰ χρήματα καὶ διὰ ταύτην τὴν ἀναξίαν ἀνθρώπου τροφὴν, τότε μεταβαίνει τις εἰς μίσην hibernie, ὅπου ἐπὶ προπληρωμῇ ἐνὸς σολδίου λαμβάνει ἐν ἀλυσιδέτων ποτήριον πεπληρωμένον οἰνοπνευματός. Ἐπειδὴ πληρῶνει τις μετὰ τὴν ὄραν,

δύναται να παρατείνει την πόσιν όσον θέλει· αλλά το ποτόν επιφέρει τοιαύτην νάρκην, ώστε ό πίνων καταλαμβάνεται σχεδόν άμέσως υπό του ύπνου. Ο παρερχόμενος καιρός ύπολογίζεται ως καταναλωθείς εις πόσιν. Τοιαύτη ή γενική κατάσταση. Βεβαίως υπάρχουν δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα, άτινα άμιλλώνται προς βοήθειαν των άπόρων. Μόνη ή Assistance publique, ή ενεργούσα υπό την επίτηρήσιν τής κυβερνήσεως, δαπανά κατ' έτος υπέρ τών 700,000 φρ., μη λαμβανομένων ύπ' όψιν των έξόδων τής συντηρήσεως δημοσίων καταστημάτων και νοσοκομείων. Άλλ' ή πληγή μένει και θά μένη, μέχρις ότου υπάρχουν οι υπέρογκοι φύροι, οι συνεχείς πόλεμοι, οι άποσπώντες μέγα μέρος έργατων τής εργασίας, και ή κακή διανομή του πλούτου.

Έγκαιριος είχομεν προαναγγείλει την έκδοσιν των « Μύθων » του έκ των συνεργατών ήμών κ. Π. Ι. Φέρμου. Το βιβλίον έξεδόθη πρό ήμερών κομψότατον έκ του τυπογραφείου Α. Κορομηλά, έφάμιλλος δε προς την τυπογραφικήν φιλοκαλίαν είνε και ή χάρις και ή τέχνη των έν αυτό περιεχομένων ποιητικών προτίτων, ών παρέχομεν εύχαρίστως τό έπόμειον εις τους ήμετέρους άναγνώστας.

ΚΩΝΩΨ ΚΑΙ ΑΡΑΧΝΗ

Μιά φορά κ' ένα καιρόν εις περίπατον έξήλθεν μετά βλέμματος άπλήστου νέος κώνωψ άπ' εκείνους ... με καμάρι φοδερίν, μουρμουρίζων και έν άσμα ... ποίημα τής κεφαλής του.

Τόν διέκρινε μακρόθεν ή άράχνη ή πονηρή εις τό εργαστήριόν τής χωρίς έργον καθημένη, και εύθύς άρμάν' εις την ύβραν και σκιρτώσα θεωρεί τόν κομψόν μας κωνωπίσκον, όστις όλονέν προβαίνει.

Έπλησίαζεν ό κώνωψ και άσκέπτετο αύτή, πώς να δυνήθη εύκόλως 'ς τά νερά τής να τόν φέρη ... « Είς τά δίχτυά μου έν πέση ... α! θά εύρη κάτι τι, έλεγεν, ή κολακεία όλα θά τα καταφέρη ».

Να κ' εκείνος διαβαίνει κατ' εκείνην την στιγμήν, κάμνων ότι δέν την βλέπει, κ' έννοείτε την αίτίαν· άλλ' αύτή εύρισκομένη εις τής πείνας τό άμην « κουνουπίδι μου », τόν κράζει με φωνήν πολύ γλυκείαν ...

Καθώς ήκουσεν ό κώνωψ τίνονμά του τό γλυκό, έστρεψε προς την σκιρτώσαν πονηράν τό βλέμματά του, έχαιρέτισε με χάριν, και εκείνη άπ' εκεί ήρχισε να έκθειάζη και αύτόν και τήσματά του ...

Μίαν ύβραν ό κομψός μας με τό στόμα άνοικτόν έβλεπε τόν έαυτόν του ως προς τους έπαίσιους Κρόισον « Αχ! να σε χαρώ, τή λέγει, όργανόν μου έκλεκτόν, να μου 'πής ένα τραγοίδι και έγώ κρατώ τό ίσον ... »

« Εβήξεν αύθός εκείνος κ' ήρχισε να τραγοίδη· άλλ' εκείνη, « Μά, τή λέγει, σε παρακαλώ, κομψόν μου, πλησιέστερα να έλθης να άκούω, επειδή επειδή δέν είνε τόσον ύγιές τό τύμπανόν μου ... »

Κ' ή φωνή τής τή άράχνη τόσον καταπειστική, ώστε έκαμ' άδιστακτως προς εκείνην διπλούν βήμα ... και δέν ήξευρεν ό τάλας δε' ή Μοίρα ή κακή εχεν εις αύτόν όραση την άράχνην κρόν μνήμα ...

Προχωρεί ... και ή άράχνη, εις τό στέμα τόν φιλεί, τόν φιλεί ... και, κατά λάθος, τόν δαγκάνει και άκόμα τόν δαγκάνει, ... επί τέλους μια του δίδει και καλή και τον βρίπτει πρό ποδών τής άτονον και σπαίρν πετώμα! ...

Τούς κλεισμένους όφθαλμούς σου να άνοίξης προσπαθείς, άλλά μάτην, δέν άνοιγουν! ... τους έκάλυψε τό σκότη. Πόσους άρά γε άνορθώπου, κωνωπίσκους άληθείς έφαγεν ή κολακεία! ... Κώνωψ, σ' δέν εις' ό πρώτος! ... Παναγιώτης Ι. Φέρμου

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Δεδίσης τις θέλων να μάθη πόσοι των νυμφευμένων άνδρών είνε εύχαριστήμενοι έκ των συζύγων των, άπέτεινε προς δικασίους τοιούτους, οίτινες ήρωδητο μετά σεβασμού των σοφών αύτου διηγήσεων, τόν έξή λόγον· « Όσοι δέν είνε εύχαριστήμενοι έκ των συζύγων των ως σηκωθώσω. » Ίδιον δε ένα μόνον κατήμενον, έπλησίασε και έμακάρισεν αύτόν δια την μοναδικήν του εύτυχίαν. « — Καί πώς να μής είμαι εύτυχής, είπεν ό καθήμενος, άφοϋ ή σύζυγός μου είνε τόσον εύφυής, ώστε προμαντεύσασα την σημερινήν έρώτησίν σου, μου έσπασεν από χθές τό κόκκαλα και με έφερεν εις θέσιν να μη είμπορώ να σηκωθώ 'ς τά πόδια μου! »

Είς των αυλικών Φραγκίσκου του Α' ήπέλησε ποτέ δια τής ράβδου του τόν γελωτοποιόν του βασιλέως εκείνου Τριβουλέττον, διηλήσαντα περι αύτου άσέβως. « Ό γελωτοποιός κρεπονέθη περι τούτου εις τόν βασιλέα, όστις είπεν αύτῷ — « Μη φοβείσαι, έσο δέ ββαιος ότι αν εύρεθῃ τις τόσον άσέβητος ένα σε φονεύη, μετά έν τέταρτόν τής ώρας οκ διατάττον να τόν άπαρχονίσωσι. — « Μεγαλειότατε, είπεν ό Τριβουλέττος, μεγάλως θά με ύποχρεώνετε αν διατάττετε να τόν άπαρχονίσωσιν έν τέταρτόν τής ώρας πριν ή με φονεύσῃ. »

Έένος έπόλησεν εις αυτοκράτειραν τής Ρώμης ψευδής αδάμαντας αντί άληθών· αύτη ιδούσα τήν άπάτην παρεπονέθη εις τόν αυτοκράτορα· ζητούσα αύστηράν τιμωρίαν του έξαπατήσαντος αύτήν. Ο αυτοκράτωρ, φύσει επιεικής, άλλά μη δυνάμενος να τή καταπραύνη, όπως την εύχαριστήση κατέδικασε τόν αδάμαντέμπορον να ριφθῃ εις τό άμφιθέατρον όπως γείνη βορά των άγρίων θηρίων. Κατά την όρισθείσαν ήμέραν ή αυτοκράτειρα μετέθη επί τόπου, όπως άπολαύση την εύχαριστήσιν, ήν παρέχει ή συντελουμένη έκδίκησις. Άλλ' αντί λέοντος ή άλλου τινός άγρίου θηρίου είδεν έξελθόν πρόβατον, έπερ πλησίασαν εις τόν κατάδικον έλειχε τās χείρας του. Η αυτοκράτειρα παρεπονέθη περι τούτου εις τόν αυτοκράτορα, όπως είπεν αύτῃ: « Ετιμώρησα τόν ένοχον κατ' τόν νόμον του άντιποίνου. Σε έξηπάτησεν — έξηπάτηθη. »

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Αι ασθένειαι τής ψυχής δέν όμοιάζουσι ποσώς τās τῷ σώματι: όσον είνε σοβαρώτεροι τόσον ελιγώτερον τās αισθάνεται ό πάσχων.

Διπλῶς άμαρτάνει ό μη αισχυνόμενος δι' άμάρτημα εις ό ύπέπεσε.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Κατά τους ύπολογισμούς Γάλλου τινός στατιστικῷ οι από δημιουργίας του κόσμου κατά την χρονολογίαν τής Άγίας Γραφής μέχρι σημερον άποθανόντες άνθρωποι συμποσούνται εις 26, 628, 843, 386, 000, 000.

Εν Ιαπωνία όταν καιούργη τις καταδικασθῃ εις θάνατον, του επί τούτω έναιθους μετέχει ού μόνον ή κόρη του, άλλά επί τινα χρόνον και αύτοι οι μέτοχοι τής δόου, έν ή κατοική ό ένοχος· τούτο δε ήλιούται άποφραττομένης τής δόου εκείνης. Μόνον δε, έν ό έγκληματίας καταστρέφη άθωομήτως τόν βίον άκούων την κοιλίαν του, δύναται να άπαλλάξη τους αίσιούς του των έκ τής καταδικής αύτου συνεπαϊών. Ό τρόπος ούτος του αυτοκτονείν καλεϊται Karakiri, τυτέσιν εύτυχής θάνατος.

Αι έργασίαι τής τομής του ισθμού του Παναμά ήνουν καλώς, καιτοι τό φονικόν κλιμαδεκατίζει τους έργατικούς μηχανικούς και εργάτας. Οι μισθοι, ούς προσφέρει ή Έταιρία, είνε γενναϊότατοι. Ο διευθυντής των έργων Δίγκλερ λαμβάνει 150, 000 φράγκα κατ' έτος, κατοικεί εις τό υπό τής Έταιρίας κτισθόν μέγαρον, έχει δε εις την διάθεσίν του άμάξας, ίππους και υπηρέτας. Έκάτερος των ύποδιευθυντών λαμβάνει 80, 000 φράγκα κατ' έτος, έχει δε δωρεάν κατοικίαν, ύπηρεσιαν κτλ. Έκ των υπαλλήλων οι ανώτεροι λαμβάνουσι 2, 500 κατ' μήνα, οι δε κατώτεροι 400. Άνά διετίαν δίδεται εις έκαστον υπάλληλον πεντάμηνης άσια άπουσίας άνευ μειώσεως των άποδοχών.

Ο Κροϋτι ό διάσημος διευθυντής των σιδηροδρόμων του Έσσην, έπενόησε νέον βλήμα, έπερ, άν ενήρωθώσιν αι έλπίδες του έφευρετού, θ' άποβῃ έλέηρον εις θωρηκτά σκάφη και εις φρούρια. Το νέον βλήμα έχει, ως τά νυν έν χρήσει, σχήμα κώνου ζαζήρεως· άλλ' ή όξεία άκρα σύγκαιται έκ λευκοσιδήρου και συντρίβεται άμα ως προσκρούση κατ' άλλου σώματος, τότε δε τίθεται εις ενεργείαν ή άληθής κεφαλή του βλήματος, επίπεδος ούσα. Ο έφευρετής γράφει ότι ή επίπεδος κεφαλή δέν θά άλισθαίη επί τῷ θώρακος ή επί τής έπιφανείας τής θαλάσσης και θά φέρη έλευθρον εις τά τροπιλοβάλα σκάφη και κατ' τά ύψαλα, ένθα είνε άθωράκιστα.

Περι τά τέλη του 1881, ύπηρχον καθ' όλον τόν κόσμον 49, 037 ιστιοφόρα σκάφη έχοντα χωρητικο-

τητα ύπερβαίνουσαν τους πενήκοντά τόνους, και 6, 857 άτμόπλοια. Η όλική χωρητικότητα των μέν ιστιοφόρων άνήρχετο εις 13, 911, 915 τόνους, των δε άτμόπλοιών εις 7, 475, 851.

Η Ιαπωνία, χώρα λίαν προοδευτική έν πάσι, έχει ήδη πρό λίανού χρόνου εισαγάγει και τους σιδηροδρόμους, και έξακολουθεί νυν έπικεινούσα τό έκπολιτιστικώτατον τούτο μέσον. Ηδη επιδιώκεται συντόνως ή κατασκευή γραμμής συνδεούσης τās μεγάλας πόλεις Τόκιο, Γεδῶ και Κομυαγκάι. Έως τώρα έχει κατασκευασθῃ διάστημα 56 χιλιομέτρων, είνε δε τούτο τό πρώτον τμήμα σιδηροδρόμου, όστις θέλει διήκει καθ' όλην την νήσον, διατρέχων χώραν πλουσιωτάτην και γονιματάτην. Έπί του παρόντος λειτουργούσιν έν Ιαπωνία 4 σιδηροδρομικοί γραμμοί, έχουσαι μήκος 227 χιλιομέτρων, μία δ' έτι γραμμή κατασκευάζεται μήκους 130 χιλιομέτρων. Μέρος των σιδηροδρόμων τούτων άνήκει εις την ιαπωνικήν Κυβέρνησιν και μέρος εις ιδιωτικές Έταιρίας.

Κατά την τελευταίαν άπογραφήν ό πληθυσμός των Ηνωμένων Πολιτειών τής Άμερικῆς συμποσούτο εις 50, 000, 000 ψυχών, αύξήσας έν διαστήματι δεκαετίας κατ' 11, 500, 000. Είς τό τέλος τής νυν δεκαετηρίδος ύπολογίζεται ότι θ' άνέλθῃ εις 65, 000, 000. έν αρχῃ δε του προσεχούς αιώνος, ήτοι μετά 17 έτη, θά υπερβαίνῃ τά 84, 000, 000. Όταν οι παίδες τής σημερον θά φθάσωσιν εις τό πενήκοντόν τής ηλικίας των έτος, αι Ηνωμένα Πολιτεία θά περιέχωσι πληθυσμόν 180, 000, 000. Υποτίθεται ότι ό νυν πληθυσμός θά είνε 56, 000, 000, χάρις εις την αύξησιν των τριών τελευταίων ετών.

Η σύζυγος του βαρώνου Ναθαναήλ Ρότσιλδ, τελευτήσασα κατ' αύτάς έν Άγγλία, κατέλιπε δια τής διαθήκης τής 2, 500, 000 φρ. υπέρ φιλανθρωπικών καταστημάτων.

Τα πρό μικρού έκδοθέντα Άπομνημονεύματα του Γερμανού ύπουργού Ριέγμουσ περιέχουσι περιέργον ανέκδοτον περί Μεττερνίχου. Κατά την ελληνικήν επανάστασιν, ό αυστριακός αρχικαγκελάριος απήρθησε συγγά διακοινώσεως τῇ Πόλη, ύπηγόρευε δε τά σγέδια τῷ γραμματεί του βαρίωνη Χούζαρ, όστις ήν είδήμων των ανατολικών γλωσσών και έγίνωσκεν έκ στήθους τό κοράνιον. Μίαν ήμέραν ό Χούζαρ παρετήρησεν ότι περίοδος τις μιζς διακοινώσεως ήν σχεδόν κατά λέξιν όμοια προς ρητόν τι του κοράνιου. Ο Μεττερνίχος, άκούσας την σύμπτωσιν, ένετείλατο αύτῷ να παραθέσῃ έν τῇ διακοινώσει τό άραβικόν κείμενον, ό νεωτερισμός δ' ούτος ένεποίησε σφοδράν άσθησίν εις την Πόλην, ίδια δε εις τόν Σουλτάνον Μαχμούτ. Μιαθάν τούτο παρά του έν Κωνσταντινουπόλει πρέσβους, ό αρχικαγκελάριος άπεφάσισε να έξακολουθήσῃ έφαρμύδων την αύτήν μέθοδον έν πάσαις ταις προς την Πόλην διακοινώσεσι· ούτω δ' ή έπιρροή του επί του πνεύματος του Σουλτάνου ήβήσεν έτι μάλλον. Μετά τινα χρόνον ό πρέσβυς ήρώτησεν αύτόν έμπιστευτικώς άν ένίγνωσκε

καλῶς τὸ παρελθὸν τοῦ Μεττερνίχου, ἐξέφρασε δὲ τὴν ὑπόνοιαν ὅτι ὁ πρίγκηψ ἦτο μωαμεθανὸς ἐξερμύτης. Ὁ πρέσβυς ἐβεβαίωσε ἐνέρως ὅτι ὁ ἀρχιεπίσκοπος κατῆγετο ἐκ χριστιανῶν, τότε δ' ὁ Σουλτάνος, σείσας τὴν κεφαλὴν, εἶπεν· « Ἀφοῦ τὸ λέγετε, τὸ πιστεύω· εἶμαι ὅμως βέβαιος ὅτι ὁ πρίγκηψ θὰ γείνη θάττοι ἢ βράδιον μωαμεθανός, διότι ἤδη ἀπλοῦται ἐπ' αὐτοῦ τὸ πνεῦμα τοῦ προφήτου ». Ἡ πρόβρυσις αὕτη κατηύφρανε τὸν ἀρχιεπίσκοπον, ὅστις, καὶ ὑπεροδοηκοντούτης γέρον, ἤρθεκετο ἐπαναλαμβάνων τὸ ἀνέκδοτον.

Νέος ἠλεκτρικὸς σιδηροδρόμος. Πρότινος ἐν Μαιδστον τῆς Ἀγγλίας ἐγένετο πειράματα νέου συστήματος ἠλεκτρικοῦ σιδηροδρόμου ἐφευρεθέντος ὑπὸ τοῦ F. H. Danchell μηχανικοῦ ἐν Λονδίῳ, καὶ προωρισμένου ἰδίως εἰς ταχεῖαν μεταφορὰν ἐπιστολῶν καὶ ταχυδρομικῶν θεμάτων. Ἡ μικρὰ αὕτη ταχυδρομικὴ ἀμαξα τρέχει ἐπὶ μίας μόνοι τροχιάς, κρατεῖται δὲ εἰς ἰσορροπίαν δι' ἄλλης τροχιάς θεθειμένης ὑπεράνω αὐτῆς καὶ χρησιμεύουσης ὡς ἀγωγὸς τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος. Ἦνε δὲ λαίη ταχυπόρος καὶ διανύει 240 χιλίόμετρα καθ' ὄραν.

Ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ τὰ μετριώτατα τῶν μυδιατορημάτων εὐρίσκουσι ἐκδότας, αἰτία δὲ τούτου εἶνε τὸ ἐν αὐτῇ σύστημα τῶν ἀναγωγαστηρίων. Ταῦτα ὄντως ἔχοντα πελατεῖαν ἐξασφαλίζουν τὴν κατανάλασιν ἐκωνῶν ἀντιτύπων παντὸς ἐκδομένου βιβλίου, ἐφ' ᾧ ὁ ἐκδότης εἶνε βέβαιος ὅτι πάντως δὲν θὰ ζημιωθῇ. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι, ἐταν τὸ ἐκδοδόμενον σύγγραμμα εἶνε ἀξίον λόγου, ἀγοράζουσι πολλὰ ἀντίτυπα, ὅπως ἐκνοποήσωσι τὰς ἀπαιτήσεις τῶν συνδρομητῶν τῶν. Πρότινος τὸ σπουδαιότατον τῶν ἀναγωγαστηρίων τοῦ Λονδίνου ἐκτυπωμένης ἐστὶ τῆς Αὐτοβιογραφίας τοῦ Ἀντωνίου Τρόλλοπ προηγήρασε γὰρ πεντακόσια ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου. Ἐκάστου ἀντιτύπου ἡ ἀξία εἶνε 26 φρ. 25 ἕκατ.

Ὁ ἔγκριτος Αἰγυπτολόγος Μασπερό ἀνέγνω πρότινος ἐν τινὶ συλλόγῳ τῶν Παρισίων περιεργότατην πραγματεῖαν περὶ τοῦ βίου τοῦ λαοῦ ἐν Θήβαις ἐπὶ τῆς Κ' δυναστείας. Ἐκτὸς δ' ἄλλων εἶπε καὶ τὰ ἐπόμενα περὶ τοῦ κανονισμοῦ τοῦ ἡμερομισθοῦ τῶν ἐργατῶν:

«Τὸ ἀντίμισθον τῆς ἐργασίας καταβάλλετο εἰς αὐτοὺς οὐχὶ εἰς χρήματα ἀλλ' εἰς εἶδος. Αἱ τροφαὶ διενέμοντο κατὰ μῆνα. Ἔβτε δὲ διέτι ἡ χορηγομένη ποσότης ἦτο ἀνεπαρκής, εἴτε διότι ὁ ἐργάτης κατηνάλασσε ταχέως αὐτάς, περὶ τὴν εἰκοστὴν ἡμέραν ἐξήτουοντο καὶ πάλιν τροφαί. Ἀλλὰ ἡ τοῦ καιροῦ ἐκείνου γραφειοκρατεία κατ' οὐδὲν ὑπελείπετο τῆς τῶν χρόνων μας. Ἡ ἀναφορὰ μετέβαινε ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα. Ἐκάστοτε δὲ προσετίθετο ἐν φύλλῳ εἰς τὸ ἤδη ὑπάρχον, καὶ ἐταν τὰ φύλλα ἐγίνοντο δεκάεξ, ὁ δεκάτος ἑβδόμος γραφεὺς ἤρνεῖτο νὰ μελετήσῃ τοσοῦτ' ὀγκώδες δικόγραφο. Τότε οἱ ἀποπεμπόμενοι ἐργάται ἀνήρχοντο καὶ ἐκάθηντο κυκλοτερεῖς ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ παρακείμενου ναοῦ, ἀναμένοντες τὸν ἱερέα ὅπως ἀπ' αὐτοῦ ζήτησῶσι ἄρτον. Ὁ ἱερεὺς εἰσήκουε

τὴν παράκλησίν των, ἢ ἀντιπαρήρηστο· ἀδιόφορον οὕτως ἢ ἄλλως ἐθάνον εἰς τὸ τέλος τοῦ μηνός. Τούτο δ' ἐξηκολούθει ἕκαστον μῆνα. Ἐνίοτε ἐγένοντο ἀπόπειραι τινες ἀπεργεῖων, ἀλλ' ἔκτακτος τις διανομὴ τῶν τροφῶν μετὰ δελεαστικῶν ὑποσχέσεων ἐπανάφερον τὰ πράγματα εἰς τὴν τροχίαν των.

Ἡ Γαλλία ἐνέγραψεν εἰς τὸν προϋπολογισμὸν αὐτῆς τοῦ 1884 τὸ ποσὸν 7,996,855 φράγκων ἀποκλειστικῶς ὑπὲρ τῆς προαγωγῆς καὶ ἀνατροφῆς τῶν ἐγγυρίων αὐτῆς ἱππῶν. Μόνον εἰς βραβεῖα καὶ ἀμοιβὰς κατὰ τὰς ἱππικὰς ἐκδόσεις καὶ ἱπποδρομίας ὀρίζεται ποσὸν 2,249,000 φράγκων.

Ἡ σύριγξ τοῦ Ἀρλβεργ. — Κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο θέλει παραδοθῇ εἰς χρῆσιν τοῦ κοινοῦ νέα πάλιν σιδηροδρομικὴ γραμμὴ διερχομένη δι' ὑπαγεῖου σύριγγος ἄρτι συντελεσθείσης. Τὸ διατρυπηθὲν ὄρος Ἀρλβεργ κεῖται μετὰ τὸ Τυρόλου, τῆς Βαυαρίας καὶ τῆς Ἑλβετίας. Τὸ μῆκος τῆς σύριγγος εἶνε 11 χιλιομέτρων· ἡ ἀνοικομένη δ' αὕτη νέα ὁδὸς συτομεύει τὴν ἀπόστασιν μετὰ τὸ Τεργέστης, Βενετίας, Πίστης καὶ τῆς Ἰλλυρικῆς χερσονήσου ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Ἑλβετίας, μεσημβρινῆς Γερμανίας καὶ Γαλλίας ἀφ' ἑτέρου κατὰ 200 ὄλα χιλίόμετρα.

Ἡ διάτρησις τοῦ ὄρους ἤρξατο κατ' Ἰούνιον τοῦ 1880· μεθ' ὄλας δὲ τὰς ἀπανθηθείσας παντοειδῆς δυσκολίας αἱ ἐργασίαι προέβησαν ἀδιάκοποι, καὶ ἡ σύριγξ συνετελέσθη ἐντὸς 3 ἐτῶν καὶ 5 μηνῶν ἀπὸ τῶν ἀναγραφέντων 5 ἐτῶν ἐν τῷ μετὰ τοῦ ἐργολάου τῆς ἐπιχειρήσεως συμβολαίῳ. Ἀλλ' ὅπως κατορθωθῇ τούτο ἐγένετο χρῆσις τῶν ἐντελεσμάτων μηχανῶν, ἀπὸ μὲν τοῦ δυτικοῦ μέρους τῶν μηχανικῶν τρυπάνων καὶ ἀεριστήρων τοῦ αὐστριακοῦ μηχανικοῦ Brandt, ἀπὸ δὲ τοῦ ἀνατολικοῦ τῶν τοῦ Ferraux, ὧν εἶχεν ἤδη γείνει χρῆσις καὶ κατὰ τὴν διάτρησιν τοῦ Saint-Gothard. Διὰ τῶν μηχανημάτων τούτων ἡ διάτρησις προέβαινε κατὰ 9 μέτρα καθ' ἑκάστην, ἦτοι τὸ ὄρυσσόμενον καθ' ἡμέραν διάστημα ἦτο τριπλάσιον τοῦ ἐν Mont-Cenis καὶ διπλάσιον τοῦ ἐν Saint-Gothard. Ἐδαπανήθησαν δὲ εἰς τὴν ἐπιχειρήσιν 40 ἑκατομμύρια φράγκων, ἦτοι δι' ἑκάστον χιλίόμετρον μικρόν τι ὀλιγώτερον τῶν 4 ἑκατομμυρίων.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν πλείστα δυσκολία ἐδέησε νὰ ὑπερνηκῶσιν. Οὕτω λ. χ. δυσκολώτατον πρᾶγμα ἦτο ἐν ἀρχῇ ἡ κατοίκισις καὶ διατροφή στρατοῦ ὄλου 5000 ἐργατῶν ἐν τόπῳ ἐνθα οὐδὲν χωρίον ὑπήρχε. Συνέβη λοιπὸν καὶ ἐνταῦθα ἀνάλογόν τι πρὸς τὸ συμβαθὸν συνηθέστατα ἐν Ἀμερικῇ, ἐν τοῖς μεταλλωρυχείοις καὶ τοῖς μέρασιν ἐνθα ὑπάρχουσι πηγαὶ πετρελαίου· δηλαδὴ ἐδημιουργήθησαν ἐκ τοῦ προαίρου πόλεις, ἐν αἷς οἱ ἐργάται εὐρισκον πᾶν τὸ ἀναγκαῖον αὐτοῖς.

Ὁ δὲ τῆς σύριγγος διερχόμενος σιδηροδρόμος ἔχει μῆκος 147 χιλιομέτρων μετὰ τὸ Ἰνσβρύκην ἐν τῷ Τυρόλῳ καὶ Βλοῦδεν ἐν τῷ Ἀρλβεργ. Καὶ διὰ μὲν τῆς Ἰνσβρύκην συνορεύεται πρὸς πάντας τοὺς αὐστριακοὺς καὶ ἰταλικοὺς σιδηροδρόμους, διὰ Βλοῦδεν δὲ πρὸς τὰς ἐλβετικὰς καὶ γερμανικὰς γραμμάς.